De taxatie bij zeeverzekering

DE

TAXATIE BIJ ZEEVERZEKERING.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT,

NA MAGTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

Mr. B. J. L. DE GEER,

GEWOON HOOGLEERAAR IN DE REGTSGELEERDHEID,

MET TOESTEMMING VAN DEN ACADEMISCHEN SENAAT

EN

VOLGENS BESLUIT DER REGTSGELEERDE FACULTEIT,

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in het Romeinsch en Hedendaagsch Regt,

aan de Hoogeschool te Utrecht,

IN HET OPENBAAR TE VERDEDIGEN

op Zaturdag den 26sten Junij 1869, des namiddags ten 1 ure,

DOOR

WOUTER HENDRIK ELIAS,

GEBOREN TE AMSTERDAM.

AMSTERDAM,

C. VAN HELDEN.

1869.

Stoomdrukkerij Gebr. van Es.

AAN MIJNE MOEDER.

INHOUD.

INLEIDING.

Zijn vermogen te vermeerderen, winst te maken, ziedaar een streven dat ieder mensch is aangeboren, en dat hem er tevens toe brengt zich zoo min mogelijk aan verliezen bloot te stellen en zich zorgvuldig te wapenen tegen de schokken die deze verliezen veroorzaken. Maar bijna altijd staat tegenover de kans om groote winsten te maken, ook de mogelijkheid, een schok te ondervinden, waardoor men plotseling de grootste verliezen lijden kan. Aan het zoeken nu naar de middelen om zich tegen onheilen van dien aard te waarborgen, heeft de verzekering zijn ontstaan te danken, zooals teregt door ÉMÉRIGON [1] wordt aangemerkt, waar hij zegt: »Le contract d'assurance s'est introduit dans le commerce .... par le désir que les hom-

[1] Traité des Assurances et des contrats à la grosse. Rennes 1827, Tom II, pag. 2.

mes ont toujours eu de se mettre à couvert des caprices de la fortune."

Door de verzekering die door BOULAY PATY [1] in ruimen zin gedefinieerd wordt als een contract „par le quel un homme s'engage à indemniser le proprietaire d'une chose quelconque des accidents qui peuvent arriver à cette chose," is alzoo aan den koopman de vrees ontnomen, van door een storm of brand in een oogenblik alles weder te verliezen, wat hij met zorg en vlijt had zaâmgegaard. Hij kan zich nu voor eene betrekkelijk geringe geldelijke opoffering beveiligen tegen het ondergaan van groote verliezen en zoodoende zorgen dat, zoo hij door eene of andere ramp zijn schip of goederen verliest, hij toch de volle waarde van het verlorene terug ontvangt.

De koopman vroeger angstig om veel te wagen kan nu zijn handel uitbreiden, en met regt laat POTHIER [2] een assuradeur eenen koopman aldus toespreken: „Ne craignez rien, construisez, armez des navires, chargez les d'effets précieux, envoyez les au- de là des mers; si la fureur des élémens, les écueils, les guerres, les pirates contrarient votre navigation, je suis ici pour vous indemniser de vos pertes.

---

[1] Cours de droit Commercial maritime. Bruxelles 1838, Tom. II, pag. 1.

[2] Traité du contrat d'assurance. Marseille, 1810, pag XI.

Het is echter duidelijk, dat deze verzekering alleen het middel aangeeft, zich voor *schade* te behoeden, door de waarde, die men werkelijk bezit te verzekeren. Zij mag geenszins de gelegenheid open stellen tot het zich verschaffen van winst, tot het zich verrijken van den verzekerde.

Dit beginsel wordt in bijna alle wetgevingen uitgesproken, onder de bepaling, dat men nimmer iets boven de waarde mag verzekeren. Ware dit toch anders en kon men ten gevolge van het ongeluk, waardoor men getroffen wordt, zich zelfs nog voordeel verschaffen ten koste der assuradeurs, de weg zoude gebaand zijn voor alle soort van schelmerij, waarvan men nu, al wilde men ze bedrijven, toch geen voordeel zoude hebben.

De vraag doet zich hier echter onmiddelijk op, op welke wijze, de werkelijke waarde van de zaken die verzekerd zijn, vastgesteld en bewezen moet worden.

In de volgende bladzijden stel ik mij voor, voornamelijk met het oog op de Zeeverzekering, deze vraag te beantwoorden, en naauwkeurig de moeijelijkheden na te gaan, die zich opdoen, wanneer de waarde in de polis is getaxeerd.

Vooraf evenwel acht ik het niet overbodig, hoewel de zaak op zich zelve eene zeer eenvoudige is, nog te wijzen op het verschil, dat er bestaat tusschen de verzekerde zaak en het verzekerd bedrag. Dikwerf meent men toch dat beide uitdrukkingen niet van elkander verschillen,

daar men onbekend is met het onderscheid, dat bestaat tusschen het verzekeren eener zaak voor eene bepaalde som, en het verzekeren van eene bepaalde som op eene zaak.

In het eerste geval is de geheele zaak verzekerd en de som, waarvoor die verzekerd is, wordt alzoo aangenomen de waarde van die zaak te zijn, terwijl in het tweede geval door de verzekerde som volstrekt de waarde der zaak niet bepaald, maar alleen aangeduid wordt, dat men tot die som zich schadeloos heeft willen stellen. Bij dusdanige verzekering is de zaak, zoo dikwijls de waarde daarvan meer bedraagt dan het verzekerd bedrag, niet geheel verzekerd en de verzekerde wordt hierbij beschouwd zijn eigen assuradeur te zijn, voor die meerdere waarde.

Nu is juist het kennen der waarde van het te verzekeren voorwerp, in vele opzigten en in vele gevallen van groot belang, want zoo de waarde niet bekend is, hoe zoude men dan ooit kunnen bewijzen, dat er meer verzekerd was dan hetgeen waarbij de verzekerde belang had? Hoe zoude men het te vergoeden bedrag kunnen bepalen bij totaal verlies? Hoe ook zoude men in geval van abandonnement of afkeuring kunnen aantoonen, of de reparatiekosten al dan niet meer dan drie vierden der waarde bedragen, zoo de waarde volstrekt onbekend is?

Zoowel voor den verzekerde als voor den verzekeraar

is het alzoo van groot belang die waarde te kennen, of in alle geval de waarde van het verzekerde voorwerp te kunnen bewijzen en het is dan ook noodzakelijk in de eerste plaats na te gaan, op welke wijze het bewijs van die waarde kan geleverd worden.

§ 1.

OVER HET BEWIJS VAN DE WAARDE DER VERZEKERDE ZAAK.

Van hoeveel belang het is de waarde van het verzekerde voorwerp te kennen, heb ik reeds getracht met een enkel woord aan te toonen, doch niet altijd is het even gemakkelijk tot de kennis van die waarde te geraken.

Voor alles heeft men evenwel te onderscheiden, of de waarde in de polis is uitgedrukt, al dan niet. Is de waarde in de polis uitgedrukt, en de verzekering, zooals men het dan noemt, bij getaxeerde polis gesloten, zoo geldt in het algemeen de regel, dat de taxatie in de polis tot bewijs strekt van de waarde tusschen partijen, en hoewel in het Wetb. v. K. dit beginsel niet met ronde woorden is uitgesproken, zoo blijkt toch uit de artt. 274 en 275 W. v. K., dat onze wetgever dit toch als algemeenen regel heeft willen aannemen, daar in die artikelen, als uitzondering de gevallen worden genoemd waarin, en de personen waardoor,

tegen de taxatie kan worden opgekomen. Hetzelfde gevoelen wordt uitgedrukt in het Fransche regt, waar ook uit de woorden van art. 336 Code de Commerce: »En »cas de fraude dans l'estimation des effets assurés, en cas »de supposition ou de falsification, l'assureur peut faire »procéder à la vérification et estimation des objets" [1] blijkt, dat bovengemeld beginsel ook daar geldend is. Uitdrukkelijk wordt er melding van gemaakt in het Duitsche H. G. B. art. 797, dat zich aldus over de zaak uitlaat: »Wird durch Vereinbarung der Parteien der Versiche»rungswerth auf eine bestimmte Summe (Taxe) festge»stellt (taxirte Police), so ist die Taxe unter den Parteien »für den Versicherungswerth maszgebend." Evenzoo zegt ook ARNOULD [2] in zijn belangrijk werk over het Engelsch assurantieregt, dat, behoudens eenige uitzonderingen: »Valuation in the policy is conclusive between the par»ties." [3] Zoo als reeds is aangemerkt, kan ook bij ons

---

[1] Even eens luidt art. 450 Codice di Commercio del Regno d'Italia van 1865.

[2] On Marine Insurance, 3ed. London 1866, p. 292.

[3] Art. 856 van het Spaansche Handels-Wetboek zegt ook „dat het teekenen der polis doet vermoeden, dat de verzekeraars de daarin voorkomende taxatie als de juiste waarde der verzekerde zaak hebben erkend.

in sommige gevallen tegen de taxatie tegenbewijs geleverd worden. Op de vraag echter in hoeverre, hetzij door den verzekeraar, hetzij door den verzekerde, tegen deze taxatie kan opgekomen worden, kom ik later afzonderlijk meer uitvoerig terug. In het algemeen echter moeten wij alzoo aannemen, dat, wanneer er bij getaxeerde polis verzekerd is, de taxatie als een overeenkomst moet beschouwd worden, gesloten door den verzekeraar en den verzekerde, waardoor deze dus verbonden zijn.

De assuradeuren moeten, zoo de geheele waarde verzekerd is, bij totaal verlies die geheele waarde, en bij schade, de volle beloópen schade voldoen. Is de waarde niet geheel verzekerd, zoo wordt bij totaal verlies, zooveel als verzekerd is, en bij schade naar evenredigheid der taxatie vergoed.

In de tweede plaats moet nu de vraag beantwoord worden, hoe de waarde bewezen wordt, wanneer daarvan geen opgave in de polis is geschied, m. a. w. in het geval, dat er verzekerd is bij zoogenaamde open polis.

Wat het Nederlandsche regt betreft, zal dit bewijs meestal zeer gemakkelijk kunnen geleverd worden, wegens de ruime bewoordingen van art. 273 W. v. K. „Indien „de waarde der verzekerde voorwerpen niet door par„tijen in de polis is uitgedrukt, kan dezelve door *alle be„wijsmiddelen* worden gestaafd." Ten onregte merkt DE

PINTO [1], volgens mijne meening, op dit artikel aan, dat dit bewijs *dikwijls* moeijelijk genoeg kan zijn, daar toch het geval, dat alle bewijsmiddelen ontbreken, niet *dikwijls* zal voorkomen, en integendeel meestal, hetzij door boeken, facturen enz., hetzij door getuigen, hetzij eindelijk zelfs door vermoedens, de waarde wel zal kunnen worden bewezen.

In de praktijk evenwel, zal dit laatste geval zich niet dikwijls voordoen, daar het bewijs van de waarde van goederen wel bijna altijd door boeken, facturen, cognossementen enz. voldoende door den verzekerde zal kunnen worden geleverd. Bij verzekering van schepen alleen zou hier nog moeijelijkheid kunnen plaats vinden, maar aangezien art. 592 No. 7 W. v. K. wil, dat de polis bevat de waarde van het verzekerde schip, zou men daaruit kunnen opmaken, dat open polissen nimmer bij verzekering van schepen zouden kunnen voorkomen. Doch hoewel deze bepaling bij ons zeer positief is, is zij au fond van geene kracht, daar er geene nietigheid op het verzuim van dat artikel gesteld is. Evenwel wordt er aan de Amsterdamsche beurs, voor zoo ver, na bekomen inlichtingen, mij bekend is, nimmer eene casco-verzekering

---

[1] Handleiding tot het Wetboek van Kooph., 2de druk, II ged, § 222.

gesloten bij open polis [1]. En mogt iemand een schip of scheepsaandeel toch willen verzekeren bij open polis, dan is het zijne schuld, als hij bij verlies de grootste moeijelijkheid ondervindt, om de waarde te bewijzen. En teregt zegt HOLTIUS [2], wijzende op het geval, dat dit niet voldoende kan geschieden: „het gevolg der nalatigheid om „de waarde in de polis uit te drukken zal zijn, dat de „waarde van het schip niet behoorlijk kunnende blijken, „de regter bevoegd is om de verzekerde som aanmerke„lijk in te korten, zoo niet geheel te ontzeggen," en dan zal ten volle op den verzekerde toepasselijk zijn het: „habet quod sibi imputet."

Volgens art. 7 der Ordonnantie van assurantie en avarijen der stad Amsterdam, van 28 April 1744 [3], was de taxatie

---

[1] Behouden-varen-polissen, interest casco, worden evenwel dikwijls open gesloten.

[2] Voorlezingen over Handels- en Zeeregt. Utrecht, 1861, deel 3, pag. 64.

[3] Art. 7 luidt:

Het casco van 't schip, met desselfs rondhout, staande en lopende wand, ankers, touwen, zeijlen, geschut, ammunitie van oorlog, consumabel en verdere aankleve van dien, niets uijtgesondert, tot de praemie van assurantie en de op hand gegevene gelden inclusive, zal ten vollen, en sooals het waarlijk tot in zee kost, verseekerd mogen werden, en zal het aan den Eijgenaar

van het schip in de polis facultatief gesteld, en bij verschil over de waarde, wanneer er niet getaxeerd was, of bij verschil over de taxatie, werd de zaak aan het onderzoek en de decisie van commissarissen onderworpen. Ook in het Engelsche regt zal het bewijs der waarde bij open polissen weinig moeijelijkheid opleveren, daar ook hier allerhande bewijsmiddelen worden toegestaan, zoo als blijkt uit hetgeen ARNOULD [1] daaromtrent aldus mededeelt: "The mode of proving the amount of insurable "interest under an open policy in case of losses; — for "the goods, by the production of the invoice, bill of lading, "policy etc., for the ship, by the production of reports "and estimates of surveyors, bill of sale etc.; for the freight "by the production of the freight manifest" etc. Terwijl wat het Amerikaansch regt betreft, wij bij PHILLIPS [2]

---

of Geassureerden vrij staan, het schip met al zijn toebehooren, voor het geheel, of voor zijn portie, in de Police te taxeeren, dog niet boven de regte waarde, en in gevalle geen taxatie in de Police is gesteld, en Partijen in cas van schade, of te Avarije, het over de waarde niet eens konden worden, alsmede, wanneer boven de geregte waarde mogte getaxeert zijn, sal de taxatie staan, aan 't onderzoek en ter decisie van Commissarissen, en de Assuradeurs haar belangen mogen inbrengen.

[1] T. a. p. pag. 311.

[2] On the law of Insurance, New-York, 1867, vol II, No. 1218.

lezen: „Under an open policy the value of the interest „must be proved by the assured according to certain „established rules before he can recover for a loss."

Meerder twijfel bestaat in het Fransche regt op dit punt, daar de Code de Commerce alleen voorziet in het geval, dat *goederen* in de polis niet getaxeerd zijn, zooals blijkt uit art. 339: „Si la valeur des marchandises n'est „point fixée par le contrat, elle peut être justifiée par „les factures ou par les livres; à défaut l'estimation en „est faite suivant le prix courant au temps et au lieu du „chargement y compris tous les droits payés et les frais „faits jusqu'à bord [1]; maar wat, zoo een *schip* in de polis niet getaxeerd is en het totaal is vergaan; hoe kan de verzekerde er dan de waarde van bewijzen? Eene bepaling gelijkluidende met art. 273 W. v. K. vindt men niet in de Code de Commerce, en art. 339 spreekt, zooals wij zagen, alleen van goederen. Alzoo zal de verzekerde in de meeste gevallen de waarde van het schip niet kunnen

---

[1] In gelijken zin luidt art. 453 van het Italiaansch Handelswetboek:

„Se il valore delle merci non è stabilito dal contratto, può essere giustificato dalle fatture e dai libri; in mancanza, se ne fa la stima secundo il prezzo currente al tempo e nel luogo del caricamento, compresi tutti i diritti e le spese fatte sino a bordo."

Evenzoo ook art. 64 Ordonnance de la Marine.

bewijzen, zoo hij verzuimt te letten op art. 332 C. d. Com.. „Le contrat d'assurance exprime.... la nature et la valeur „ou l'estimation des marchandises ou objects que l'on fait „assurer." Toch brengt het verzuim van de opgave der waarde in de polis, volgens de grootste Fransche schrijvers, geene nietigheid van de verzekering te weeg [1].

Deze gevallen zullen zich dan ook zeker in Frankrijk evenmin als bij ons veel voordoen. De verzekerde zal zich wel steeds door eene taxatie in de polis dekken, en POTHIER [2] zelf zegt reeds van zijnen tijd: „on ne manque „pas ordinairement à faire cette estimation."

§ 2.

BEGRIP VAN GETAXEERDE POLIS.

Reeds een en andermaal is er ter loops melding gemaakt van getaxeerde polis, maar wat het eigentlijk begrip

---

[1] Zie Boulay Paty t. a. p. pag. 54; en daar art. 8 der Ordonnance de la Marine bepalingen in gelijken zin bevat als de Code ook Valin, Commentaire sur l'Ordonnance de la Marine sur l'art. 8 titre des assurances en

Pothier Traité des assurances No. 112.

Zie ook hierover Meno Pöhls Darstellung des Deutschen Handelsrechts, B. IV. (Assecuranz recht) Th. 1 § 591.

[2] T. a. p. No. 112.

is van zulk eene polis, is nog niet aangetoond. Te vergeefs evenwel zou de moeite zijn, indien men in ons Wetboek van Koophandel naar eene definitie van getaxeerde polis ging zoeken; niet alleen ontbreekt deze, maar zelfs wordt die benaming in het Wetboek niet aangetroffen. ARNOULD noemt een getaxeerde polis (a valued policy) „one in which the agreed value of the „subject insured, as between the assured and underwri„ter, for the purposes of the insurance, is expressed on „the face of the policy;" [1]) en in gelijken zin definieert PHILLIPS de getaxeerde polis als: „a policy in which „the value of the subject, is agreed upon by the par„ties, [2] en evenzoo zegt ook NOLTE: [3] „Bei taxirten „Policen ist der Werth des Gegenstandes der Versiche„rung einverstanden zwischen dem Versicherer und „Versicherten." Uit al deze definitiën van eene getaxeerde polis blijkt nu ten duidelijkste, dat overal vast staat, dat de taxatie in de polis moet aangemerkt worden als de maatstaf van de som, waaromtrent partijen zijn overeengekomen, en alzoo is in den regel noch de verzekerde

---

[1] t. a. p. pag. 218.

[2] t. a. p. N°. 1178.

[3] WILHELM BENECKE's System des See-Assekuranz- und Bodemerei-wesens. Hamburg 1851 en 1852 vol 1 pag 842.

hoch de verzekeraar bevoegd, om tegen de eenmaal vastgestelde taxatie op te komen, daar het doel der taxatie juist hoofdzakelijk is, de moeijelijkheid te vermijden, die er bestaat, om de wezentlijke waarde van het verzekerde voorwerp te bewijzen. — Het is daarom zeer zeker in het belang van den verzekerde, om het voorwerp der verzekering in de polis te taxeren, daar bij voorkomende kwestie omtrent de waarde dan niet op hem de bewijslast drukt, maar op den verzekeraar, waarom dan ook zeer juist gezegd wordt door CAUVET: [1] „Le seul effet de la convention est de dispenser l'assuré de toute justification de la valeur et de mettre à la charge de l'assureur la preuve que cette valeur a été exagérée."

Doch wel mag men er op letten, dat de verzekerde geenzins door taxatie van het voorwerp van verzekering een wed-verzekering, d. i. eene verzekering, waarbij hij geen belang heeft, bedekt, daar in zoodanig geval de verzekeraar niet gehouden is tot schadeloosstelling, volgens art. 250 W. v. K.: „Indien hij, die voor zich zelf heeft laten verzekeren, of hij, voor wiens rekening door een ander is verzekerd, geen belang in het verzekerde voorwerp heeft, is de verzekeraar niet tot schadeloosstelling gehouden."

---

[1] J. V. CAUVET, Traité sur les Assurances Maritimes. Paris 1862.

In Engeland evenwel waren de „wager policies" vóór het jaar 1746 wettige contracten, en werden ook als zoodanig door Lord MANSFIELD [1] erkend. Omstreeks dien tijd echter is door de act 19 Geo 2 c. 37 hieraan een einde gemaakt, krachtens de bepaling: „that no assurance or assurances shall be made by any person or persons, bodies corporate or politic, on any ship or ships belonging to his Majesty, or any of his subjects, or on any goods, merchandizes, or effects, laden or to be laden on board of any such ship or ships, interest or no interest or without further proof of interest than the policy, or by way of gaming or wagering, or without benefit of salvage to assurer and that every such assurance shall be null and void to all intents and purposes." [2]

In New-York werden wagering policies ook voor geldig gehouden, doch zij zijn bij de Revised Statutes of New-York ook aldaar verboden. [3]

De vermelding hiervan achtte ik hierom noodzakelijk, omdat men in Engeland een tijd lang gemeend heeft, dat ook de getaxeerde polis binnen het bereik van bovengemelde acte viel, op grond, dat door middel van polissen,

---

[1] ARNOULD t. a. p. pag. 109 noot 3.

[2] Deze act is te vinden achter het werk van ARNOULD p. 1093.

[3] Zie PHILLIPS t. a. p N°. 211.

waarin eene hoogere waarde is opgegeven van de verzekerde voorwerpen, dan deze waard zijn, er bedrog zou plaats vinden door het opzettelijk laten zinken of vernielen van schepen en ladingen. Dat deze meening verkeerd is, en de getaxeerde polissen niet onder de bepalingen dier acte vallen, blijkt duidelijk, wanneer men slechts op het onderscheid let, tusschen deze en de wager-policies. Wanneer toch partijen ontslagen worden van alle bewijs van het bestaan van belang, zoo hebben wij te doen met eene wager-policy, en deze is nietig; is dit niet het geval, maar wordt de verzekerde alleen ontslagen van het bewijs van het bedrag van zijn belang, maar geenszins van het bewijs, of hij al dan niet belang bij het verzekerde heeft, zoo hebben wij te doen met eene getaxeerde polis, en deze is van kracht.

In het geval echter dat de taxatie buiten alle verhouding overdreven is, b. v. zoo als Lord MANSFIELD zeide: »it should come out in proof that a man had insured £ 2000, and had interest on board to the value of a cable only; [1] dan is het duidelijk dat dit eene ontduiking is der acte, waardoor ook zulk eene verzekering nietig wordt.

Wij hebben tot nu toe gezien, dat de taxatie den verzekerde alleen ontslaat van het leveren van het bewijs

---

[1] In zake LEWIS c. RUCKER aangehaald bij ARNOULD t. a. p. pag. 114.

der waarde van de zaak, doch geenszins van het bewijs, dat hij belang bij het verzekerde voorwerp had; maar ook nog in andere opzigten is de taxatie van groot belang, daar de som, waarop het verzekerde voorwerp getaxeerd is, tot grondslag strekt voor de verpligting der assuradeurs in geval van verlies. Nu is, wanneer er totaal verlies had plaats gevonden, hieraan nooit getwijfeld, doch in Engeland hebben zelfs schrijvers van naam beweerd, dat dit niet het geval was, wanneer er alleen *schade* was geleden, en dat alsdan, zoo als men het noemde, de polis moest geopend worden, dat wil zeggen, dat de taxatie, waaromtrent men was overeengekomen, niet als grondslag moest beschouwd worden voor de verpligting van den assuradeur, dat daarentegen het bedrag van het belang dat risico geloopen had, moest bewezen worden, even alsof bij open polis verzekerd was. Deze dwaling heeft zijn oorsprong genomen uit een gezegde van Lord MANSFIELD in zake ERASMUS c. BANKS, dat aldus luidt: "an average loss opens the policy". [1] Vroeger is over deze zaak veel geschreven, maar, daar men tegenwoordig van deze dwaling algemeen is teruggekomen, acht ik het voldoende er hier alleen melding van gemaakt te hebben. [2] Uitvoerig

---

[1] ARNOULD t. a. p pag. 292.

[2] ARNOULD t. a. p. p. 292 zegt ten slotte ook "but as it has ceased

wordt hierover nog gesproken bij BENECKE, die zijn Principles of Indemnity in Marine Insurance uitgaf ten tijde dat men hierover nog in twijfel verkeerde. BENECKE verklaarde zich ook toen reeds ten sterkste tegen eene opening der polis, zoo als duidelijk blijkt uit de woorden waarmede hij zijn betoog eindigde, en welke wij bij NOLTE aldus vertaald aantreffen: „Der Meinung derer, welche behaupten wollen, dasz bei partiellen Verlüsten die Taxe beseitigt werden musz, fählt es eben so sehr an Autorität als ihr Geregtigkeit und gesunde Vernunft mangelt. [1] Het ware begrip hieromtrent vinden wij dan ook weder in een uitspraak van Lord ELLENBOROUGH: [2] „The object of a valuation is to fix an estimate on the subject insured, and to supersede the necessity of proving the actual value, by specifying a certain sum as the amount of the value. If part only of the subject insured be lost the assured can only recover in respect of that loss according to the proportion which that bears to the whole sum at which the entire subject of insurance, was estimated in the policy." Ook PHILLIPS komt na vele ver-

---

from use, and with it the error which was suggested, this notice of it may suffice.

[1] NOLTE vol. I, pag. 817.

[2] FORBES C. ASPINALL. Zie ARNOULD t. a. p. pag. 293.

schillende uitspraken medegedeeld te hebben, tot het volgende resultaat: »The valuation is to be adhered to and applied, so far as it is practicable, in settling partial as well as total losses. [1]

De taxatie in de polis derhalve dient tot maatstaf voor het te vergoeden bedrag, zoowel bij totaal verlies als bij het opmaken der hoegrootheid van de schade bij partiëel verlies.

Vooral voor ons regt evenwel is het belangrijk nog na te gaan, op welke wijze de taxatie in de polis geschiedt. Deze toch kan volgens art. 274 en 275 W. v. K. verschillend zijn en verschillende gevolgen hebben. Noch in het Fransche, noch in het Engelsche of Amerikaansche regt vindt men zulk eene tweeledige manier als bij ons, maar de taxatie geschiedt daar altijd met onderling goedvinden, en hiervan wordt in het Wetboek van Koophandel in art. 274 ook het eerst melding gemaakt. In dit artikel lezen wij: »Indien de waarde in de polis is uitgedrukt," d. i. wanneer de verzekerde eene waarde in de polis heeft ingevuld, en de verzekerde die polis stilzwijgend heeft onderteekend. Maar is dit het geval, dan maakt de wet hier eene uitzondering op het algemeen beginsel, dat de verzekerde bij getaxeerde polis ontslagen is van

---

[1] t. a. p. N°. 1203.

het bewijs der waarde, door aan den regter niettemin de bevoegdheid te geven, om aan den verzekerde de nadere regtvaardiging der uitgedrukte waarde op te leggen, voor zoo verre door den verzekerde redenen worden aangevoerd, waaruit gegrond vermoeden wegens het bovenmatige der opgave geboren wordt. Hier alzoo behoeft de verzekeraar geen bewijs in regten te leveren, om de bovenmatigheid der uitgedrukte waarde te bewijzen (hoewel hij dit vermogen ten allen tijde heeft, volgens art. 274*b*), maar slechts redenen aan te voeren, waaruit een gegrond vermoeden kan ontstaan en evenmin behoeft nu ook de regtvaardiging van den verzekerde tegen zulk een vermoeden in regten te geschieden, waardoor het voor hem zou zijn, als was er bij open polis verzekerd; ook is de regter bevoegd, maar geenzins verpligt, om zoowel op het een als op het ander te letten.

Het is vooral in de praktijk, dat mijns inziens, deze bepaling van groot nut is, daar bijna altijd de opgave der waarde door den verzekerde geschiedt, en de assuradeur de polis teekent zonder het voorwerp zelf, dat verzekerd wordt, en dus nog veel minder de waarde er van te kennen Wanneer hem nu naderhand blijkt, dat de opgave der waarde bovenmatig is, zal hij gemakkelijk redenen vinden, waaruit een gegrond vermoeden ontstaat, terwijl hij niet altijd een volledig bewijs in regten zal kunnen leveren.

De tweede wijze waarop de taxatie in de polis kan geschieden, is die na verhoor van deskundigen. Wij vinden de bepaling daaromtrent in art. 275 W. v. K. aldus: »Indien echter het verzekerde voorwerp vooraf is gewaardeerd door deskundigen, bij partijen daartoe bestemd, [1] en desgevorderd door den regter beëedigd, kan de verzekeraar niet daartegen opkomen, tenzij in geval van bedrog, alles behoudens de bijzondere uitzonderingen bij de wet gemaakt."

Is de taxatie alzoo door deskundigen geschied, dan is het de zin onzer wet, dat deze dan geheel als bewijs zal strekken, en de verzekeraar hiertegen volstrekt niet zal kunnen opkomen (behalve bij bedrog). Nu doet zich de vraag echter hierbij voor, of in de polis er uitdrukkelijk moet bijgevoegd zijn, dat de taxatie door deskundigen is geschied, of dat elke taxatie gehouden moet worden door deskundigen te zijn gedaan? Mr. G. I. DE MARTINI, [2] ad art. 275, meent, dat de waardé, uitgedrukt in de polis, wordt gehouden als tusschen verzekerde en verzekeraars

---

[1] *Bestemd.* Dit staat wel in de officiele uitgave maar moet als een drukfout aangemerkt worden. Zoo als blijkt uit art. 30, Wet 26 December 1835 Staatsblad N°. 45, waarbij deze titel is afgekondigd, moet hier staan *benoemd.*

[2] De Nederlandsche wetgeving, Amsterdam 1840.

te zijn overeengekomen na voorafgaande waardering; maar ik voor mij geloof evenwel, dat deze meening onmogelijk met bewijzen kan worden gestaafd en ik ben het dan ook geheel met DE PINTO [1] eens, dat zoo uit de polis niet blijkt, dat deskundigen de taxatie hebben bewerkstelligd, de voorschriften van art. 274 alsdan behooren te worden in acht genomen, tenzij van elders het bewijs, dat de waardeering door hen is geschied, geleverd werd.

Bij dit artikel doet zich tevens nog een andere vraag op, en wel deze, of, wanneer de taxatie is geschied door deskundigen, welke niet beëedigd waren, en assuradeuren zich met deze taxatie hebben tevreden gesteld, zij later nog eene beëediging of beëedigde verklaring kunnen vorderen? Door de meeste schrijvers wordt beweerd, dat ook naderhand door assuradeurs eene beëediging of beëedigde verklaring kan gevorderd worden, en zoo vindt men bij ASSER c. s., [2] zonder dat hij zijne meening motiveert: »Deze beëediging kan vóór of na de waardering plaats hebben, terwijl DE PINTO, [3] die omtrent deze zaak in het

---

[1] t. a. p. deel II, § 224.

[2] Het Wetboek van Koophandel met aanteekeningen. Amsterdam 1845, ad art. 275

[3] t. a. p. deel II, § 225.

gevoelen van ASSER c. s. deelt, nog beweert, dat deze meening uit de beraadslaging blijkt; toch noemt hij de bevoegdheid, die de assuradeur heeft, om beëediging te vorderen, ook zelf vreemd. Dezelfde leer is vervolgens ook nog aangenomen in een vonnis van de regtbank van 's Hertogenbosch van 24 Junij 1840 [1] op deze grond: »O. dat, daar de wet de beëediging van deskundigen uitdrukkelijk voorschrijft, en deze beëediging in casu niet is geschied, de gedaagden ongehouden zijn met deze expertise genoegen te nemen, en mitsdien alsnog te regt vorderen, dat de deskundigen, die het taxaat hebben gedaan, hun rapport met eede bevestigen, enz." En niettegenstaande het antwoord van de regering op de vraag, of niet duidelijker bepaald moest worden, dat de beëediging vóór de waardering moest plaats hebben, waarbij gezegd werd, dat dit in het midden gelaten was »omdat het van partijen af hangt, te vorderen, dat de eed voor de waardering worde afgelegd, en zoo zulks geen plaats heeft gehad, beiden in haar geheel blijven om alsnog de eedsaflegging te vorderen" geloof ik toch met DIEPHUIS, [2] dat de assuradeur, na eens met eene onbeëedigde taxatie genoegen

---

[1] Weekbl. v. h. R. No. 361.

[2] Handboek voor het Nederlandsch Handelsregt, Groningen 1867, deel III, pag. 65.

te hebben genomen, later geene beëediging meer kan eischen, en wel op grond, dat het wetboek van 1830 sprak van een akte van deskundigen, »*bevorens* bij den regter beëedigd," en het ontwerp van 1835 van een akte *vooraf* beëedigd, melding maakt. In de afdeelingen evenwel is men tegen deze bepalingen, die gebiedend eene beëediging voorschrijven, opgekomen, wegens het kostbare en belemmerende der zaak, terwijl men tevens opmerkte, dat, als de deskundigen *moeten* beëedigd worden, dit wel altijd vooraf zal moeten geschieden, dat derhalve het woord »vooraf" overbodig was. Het gevolg is hiervan dan ook geweest, dat men het woord »*vooraf*" heeft geschrapt, en daarvoor »*desgevorderd*" heeft in de plaats gesteld, [1] waarom DIEPHUIS mijns inziens hierop te regt zegt, dat men door die verandering, enkel aan het goedvinden der beide partijen heeft willen overlaten, of de deskundigen, die de taxatie zullen doen, vooraf beëedigd zullen worden, maar niet aan een der partijen heeft willen vrijlaten, die beëediging later nog te vorderen"; terwijl hij er nog ten slotte bij voegt, dat die latere beëediging slechts te pas kan komen in een geding, in verband met een gevoerde tegenspraak tegen de opgaaf der polis, en men juist door art. 275

---

[1] VOORDUIN, Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche Wetboeken, W. v. K. deel II, pag. 238, sqq.

W. v. K. deze heeft willen uitsluiten. Wat de bijzondere uitzonderingen bij de wet gemaakt betreft, waarvan nog in art. 275 gesproken wordt, deze hebben hoofdzakelijk betrekking op art. 619 W. v. K., waar de waarde van een schip, hoezeer bevorens getaxeerd, in twee gevallen (waarop wij later terugkomen) nader bepaald en verminderd kan worden.

Ten slotte acht ik het niet overbodig, om nog met een enkel woord melding te maken van den vorm, waarin de taxatie geschiedt.

In Engeland is de volgende clausule in zwang: „The said ship etc., goods and merchandizes etc., for so much as it concerns the assured, between the assured and assurers in this policy are and shall be valued at. . . ." [1] ook in den Amerikaanschen vorm volgen, na de beschrijving van het verzekerde voorwerp, de woorden: „valued at. . . . ." [2]. De Duitsche gedrukte vorm is ook dezelfde »Wir die Untergezeichneten enz. an Herr . . . . . auf . . . . . taxirt zu. . . . . [3] In Rusland vindt men het formulier, in het Duitsch vertaald, aldus:

---

[1] Arnould t. a. p. p. 291.

[2] Phillips t. a. p. N°. 1180.

[3] Allgemeine Seeversicherung Bedingungen 1867. Mit commentar van H. Tecklenborg, Bremen 1868.

„Der Werth des gedachten versicherten Schiffe oder Fahrzeuges, oder Waare oder Ladung, oder andern Sache wird auf so und so viel Rubel (mit Zahlen und Buchstaben) bestimmt, und soll im Fall eines Schiffbruchs oder einer Verunglückung des gedachten Schiffes oder Fahrzeuges oder der Versicherten Waare oder Ladung oder andern Sachen dieser Werth von so und so viel Rubel (mit Zahlen und Buchstaben) erstattet werden, ohne darüber eine andere Rechnung zu fordern. [1]

Oudtijds werd ook in de gedrukte polissen bij ons melding gemaakt van de taxatie, zoo als blijkt uit de polis-formulieren, afgedrukt achter de Amsterdamsche Ordonnantie, en wel voor Zeeverzekering aldus: „Zijnde hetzelve de Pacto en Expresse met wederzijds genoegen getaxeerd en gepriseerd op eene somma van *f* . . . . . welke bij alle voorvallen tot reglement zal dienen," enz. en voor brand: „Taxeerende wel expresselijk en met ons believen, de voorz. Opstal Timmeragie, Huijzinge enz., met alle desselfs Gereedschappen en Meubelen, op eene somma van *f* . . . . . en de Goederen, Waaren en Koopmanschappen op eene somma van *f* . . . . . en dus te saamen op eene somma van *f* . . . .

---

[1] Part 215, Russisch Kaiserliche Ordnung der Handelsschiffahrt auf Flüssen, Seen und Meeren. Auf allerhöchsten Befehl aus dem Russischen übersetzt von C. G. ARNDT, St. Petersburg, 1812, dl. II.

Deze laatste vorm evenwel komt nog onveranderd voor in de tegenwoordige brandpolissen, maar in de gedrukte polissen voor Zeeverzekering vindt men van geene taxatie melding gemaakt, aangezien deze er altijd door assuradeuren schriftelijk bijgevoegd wordt. [1]

§ 3.

INVLOED DER TAXATIE.

Wanneer de taxatie in de polis is opgenomen, doet zij haren invloed overal gevoelen, en wel: 1°. op het te vergoeden bedrag, 2°. ten opzigte van het regt van abandonnement en afkeuring, en 3°. bij bedongen partiële vrijdom van beschadigdheid.

Om evenwel na te gaan, welke de invloed is der taxatie op het te vergoeden bedrag, moet men onderscheiden, of

---

[1] Zoo als bleek uit eenige polissen, waarvan mij inzage was verleend, luidt deze clausule aldus:

Deze verzekering geschiedt voor de somma van *f* .... op het casco en toebehooren van bovengemeld schip, welk casco en toebehooren, met wederzijdsch genoegen, gedurende de geheele reis en dus bij alle voorvallen, worden getaxeerd en vastgesteld op de somma van *f*...., zullende in geval van avary of schade, geen ander bewijs van waarde of eigendom door ons gevorderd worden, dan alleen deze polis.

er verzekerd is *tot* de taxatie, *boven* de taxatie, of *onder* de taxatie.

Is eene zaak verzekerd voor dezelfde som als waarop zij getaxeerd was, en is er alzoo verzekerd *tot* de taxatie, dan is de invloed der taxatie op het te vergoeden bedrag deze, dat bij totaal verlies de som, waarop de zaak getaxeerd is, geheel door de assuradeurs zal voldaan worden, en bij schade de vergoeding bepaald wordt naar evenredigheid der taxatie.

Duidelijkheidshalve meen ik hier nog te moeten opmerken, dat, wanneer hier van taxatie gesproken wordt, er altijd verondersteld wordt, dat de taxatie de juiste waarde vertegenwoordigt, en niet meer of minder dan deze bedraagt.

Eene verzekering dan ook in dezen zin tot de taxatie is geoorloofd, daar uit art. 253 al. 1 W. v. K.: »Verzekering, welke het beloop van de waarde of het wezentlijk belang te boven gaat, is alleen geldig tot het beloop van hetzelve" duidelijk blijkt, dat men de volle waarde van eene zaak mag verzekeren, maar ook niet meer dan die waarde.

Is er derhalve boven de taxatie verzekerd, zoo is er ook verzekerd boven de waarde, en volgens het aangehaalde wetsartikel is dan de invloed der taxatie deze, dat de verzekering alleen geldig is tot het beloop der taxatie, en het W. v. K. onderscheidt niet voor het geval, dat

de verzekering boven de taxatie of de waarde bedriegelijk is geschied. [1]

De omstandigheid, of de taxatie al dan niet bedriegelijk is geschied, heeft alleen invloed op de teruggave van de premie. Eene algemeene bepaling daaromtrent vindt men in art. 281 W. v. K., waar wij lezen: „In alle gevallen, in welke de overeenkomst van verzekering voor het geheel of ten deele vervalt, of nietig wordt en mits de verzekerde ter goeder trouw hebbe gehandeld, moet de verzekeraar de premie teruggeven, hetzij voor het geheel, hetzij voor zoodanig gedeelte, waarvoor hij geen gevaar heeft geloopen." Is de verzekerde alzoo ter goeder trouw, dan moet de premie teruggegeven worden door den assuradeur. Bij zeeverzekering echter wordt hem het genot toegestaan van een half ten honderd van de verzekerde som of de halve premie, zoo als blijkt uit art. 662 W. v. K.: „In alle gevallen in welke, of de verzekerde goederen niet zijn verzonden, of in mindere hoeveelheid verzonden worden, of bij mistasting te veel is

---

[1] Art. 486 Ontwerp 1809 onderscheidt wel en dit artikel luidt aldus: „Wanneer de verzekerde somme het ware interest te boven gaat, blijft de verzekering, zoo die ter goede trouw is geschied, van waarde, doch niet hooger dan tot het beloop van het ware interest toe".

verzekerd, en voorts in het algemeen in de gevallen bij artikel 281 voorzien, geniet de verzekeraar een half ten honderd [1] van de verzekerde som, of de halve premie, en zulks op dezelfde wijze als bij artikel 635 [2] is bepaald, behoudens, wanneer in een bijzonder geval, hem bij de wet of bij de overeenkomst meerder is toegekend."

Heeft de verzekerde evenwel bedriegelijk *boven* de taxatie verzekerd, dan is de assuradeur geregtigd de geheele premie te behouden, onverminderd de openbare regtsvordering, zoo daartoe gronden zijn, volgens art 282 W. v. K.: »Bijaldien de nietigheid van de overeenkomst, uithoofde van list, bedrog of schelmerij van den verzekerde ontstaat, geniet de verzekeraar de premie, onverminderd de openbare regtsvordering, zoo daartoe gronden zijn."

---

[1] POTHIER meende, dat dit half ten honderd eene vergoeding daarstelde. HOLTIUS echter t. a. p. III p. 129 merkt teregt aan, »dat dit moet aangemerkt worden als eene belooning voor de aanvankelijke bemoeijing van den assuradeur, hij beroept zich voor dit gevoelen op de ordonnantie van Koning Philips, waar dit heette »voor het maken van zijn boek" en op de benaming, die men er in Frankrijk aan geeft, n. l.: »droit de signature" alsmede op de Guidon de la mer, II, 16.

[2] Volgens art. 635 W. v. K. mag de halve premie worden ingehouden, of kan deze worden teruggevraagd, als de premie minder dan een per honderd bedraagt.

De Ordonnantie van Assurantie en Avarijen der stad Amsterdam van 1744 maakt geen onderscheid, of er al dan niet bedriegelijk boven de waarde is verzekerd, maar zegt in art. 23 . . . . . „indien in cas van schaden of Averije bij productie van de bescheyden, of andersints, bevonden wierd, dat de verseekerde Somme meerder als de waarde van de goederen quam te beloopen, sullen de Assuradeurs niet gehouden zijn verder ofte meerder te vergoeden, dan de regte waarde van de gescheepte goederen, en zoo het goederen zijn, waarvan geen behoorlijk factuur, en justificatie van 't Intrest kan getoont werden, en daarom volgens de art. 7 en 22, in de Police moeten getaxeerd werden, zal de getaxeerde waarde gevolgt, en het meerder verseekerde gerestorneerd werden."

De Ordonnance de la Marine van 1681 verklaarde iedere zoodanige verzekering nietig, en dreigde zelfs met confiscatie der goederen, zoo als wij zien uit art. 22: „Défendons de faire assurer un réassurer des effets au-delà de leur valeur, par une ou plusieurs polices, à peine de nullité de l'assurance et de confiscation des marchandises;" [1] maar dit artikel wordt door art. 23: „Si toutefois il se trouve une police faite sans fraude, qui excéde la valeur

---

[1] Evenzoo art. 14 Reglement van Antwerpen. Zie VALIN, t. a. p. ad art. 22.

des effets chargés, elle subsistera jusqu'à concurrence de leur estimation; et en cas de perte les assureurs en seront tenus, chacun à proportion des sommes par eux assurées; comme aussi de rendre la prime du surplus, à la réserve du demi pour cent." beperkt tot het geval, dat er opzettelijk bedrog gepleegd is bij het verzekeren boven de waarde, en, hoewel volgens de algemeene regtsbeginselen bedrog nimmer verondersteld, maar steeds bewezen moet worden [1], bepaalt echter de Ordonnance dat in 't geval van art. 54: „Si l'assuré a recélé des assurances ou des contrats à la grosse, et qu' avec celles qu'il aura déclarées, elles excédent la valeur des effets assurés; il sera privé de l'effet des assurances, et tenu de payer les sommes empruntées, nonobstant la perte ou prise du vaisseau" bedrog verondersteld wordt, zoo als VALIN aldus opmerkt: „La déclaration faite par l'assuré du montant des assurances et des sommes par lui prises à la grosse n'étant pas exacte, la présomption est de droit, que c'est une infidélité et une fraude de sa part." [2]

---

[1] Zoo zegt POTHIER t. a. p. n°. 78: „Celui qui a fait assurer ses effets pour une somme au delà de leur valeur est dans le doute, présumé l'avoir fait de bonne foi et par ignorance. C'est aux assureurs, lorsqu'il allèguent la fraude, à la justifier.

[2] VALIN, t. a. p. ad art. 54

De verzekerde kan in dit geval echter bewijzen, dat niet opzettelijk om te bedriegen, maar door het een of ander toeval of dwaling aldus is geschied. Maar wanneer de verzekerde de betaling der sommen, die boven de waarde verzekerd zijn gaat opvorderen, dan wil zelfs art. 55 der Ordonnance, dat hij zal gestraft worden „exemplairement."

Deze bepalingen der Ordonnance zijn niet woordelijk in de Code de Commerce overgenomen, maar deze bepaalt in art. 357, dat een overeenkomst van verzekering of herverzekering, „consenti pour une somme excédant la valeur des effets chargés," nietig is „à l'égard de l'assuré seulement, s'il est prouvé, qu'il y a dol où fraude de sa part," terwijl art. 358 C. de C. geheel overeenkomstig met art. 253 al. 1 W. v. K. bepaalt, dat het contract geldig is „jusqu'a concurrence de la valeur des effets chargés, d'après l'estimation qui en est faite ou convenue, s'il n'y a ni dol ni fraude." Tevens bevat dit artikel nog de bepaling dat in geval van verlies de assuradeurs gehouden zijn in de schade te deelen, „chacun à proportion des sommes, par eux assurées," en dat zij niet de premie van het te veel verzekerde mogen behouden, maar slechts „l'imdemnité de demi pour cent."

Art. 357 C. de C. spreekt dus alleen de nietigheid van de overeenkomst uit voor zooveel den verzekerde betreft, maar houdt de geldigheid in stand met betrekking tot

den verzekeraar, zoodat deze altijd de premie kan behouden, of zoo hij deze nog niet ontvangen heeft, nog mag vorderen. Het hof van Cassatie [1] heeft evenwel te regt opgemerkt, dat de assuradeur in zulk een geval het geld niet kreeg „à titre de prime", maar »à titre d'indemnité parce qu'en principe, il ne peut jamais être dû de prime là, où il n'y a pas de risque dont elle devienne le prix."

Ook onder het gebied der Code is de oude regtsregel dat bedrog niet gepresumeerd, maar bewezen moet worden, overgenomen in art. 1116 C. C. [2] De assuradeur moet alzoo dat bedrog nu bewijzen, en de bewijzen er van mogen niet gering, maar moeten zeer duidelijk zijn, waarom dan ook reeds in een der constituties bepaald werd: „dolum ex indiciis perspicuis probari convenit." [3]

DELVINCOURT [4] stelt nog het geval, dat ik mij echter in de praktijk moeijelijk kan voorstellen, dat er bedrog is,

---

[1] Observations de la cour de cassation, tom I, pag. 32, aangehaald bij BOULAY PATY, t. a. p. pag. 129.

[2] Art. 1116 C. C. luidt aldus: Le dol est une cause de nullité de la convention, lorsque les manoeuvres pratiquées par l'une des parties sont telles, qu'il est évident que, sans ces manoeuvres l'autre partie n'aurait pas contracté. Il ne se présume pas et doit être prouvé."

[3] L. 6, Cod. II, 21 (de dolo malo).

[4] Inst. Commerciales, tom II, pag. 356.

zoowel van den kant van den verzekerde als van den kant van den verzekeraar, maar zulk soort van assurantie-contracten is zeker niet veel anders dan een spel en DELVINCOURT zegt dan ook „que si cela arrivait, il faudrait suivre la disposition du droit romain: cum utriusque tulpitudo versatur cessat repetitio." [1] Aan geen van beiden zal dan ook in zulk een geval eene actie worden toegestaan, de assuradeur zal de premie, zoo hij deze nog niet ontvangen heeft, niet kunnen vorderen, en de verzekerde in geval van verlies niet de verzekerde som mogen eischen. Is er boven de waarde verzekerd, doch zonder dat er bedrog aanwezig is, dan hebben wij gezien, dat volgens art. 358 C. de C. het contract geldig is tot de werkelijke waarde, dat de assuradeurs voor het meerdere de premie moeten teruggeven tegen vergoeding van een half ten honderd, en dat zij in geval van verlies gehouden zijn tot schadevergoeding, naar evenredigheid van de sommen door hen verzekerd. Maar men moet ook nu nog onderscheiden, even als VALIN dit doet, ad art. 23 der Ordonnance, (dat met art. 358 C. de C. overeenstemt) dat men, wanneer eene zaak boven de waarde door verscheidene assuradeurs is verzekerd, zonder bedrog van de zijde des verzekerde, en de assuradeurs aldus bij

---

[1] L. 4, § 1, Dig XII, 5.

verlies verpligt zijn tot schadevergoeding naar evenredigheid der door hen geteekende sommen, in het oog moet houden, of de verzekering gesloten is bij een en dezelfde polis dan wel bij verscheidene polissen; want voor het geval, dat eene zaak verzekerd is boven de waarde bij verscheidene polissen, is art. 359 C. de C. van kracht: S'il existe plusieurs contrats d'assurance faits sans fraude sur le même chargement, et que le premier contract assure l'entière valeur des effets chargés, il subsistera seul. Les assureurs qui ont signé les contrats subséquents, sont libérés, ils ne reçoivent que demi pour cent de la somme assurée.

Si l'entière valeur des effets chargés n'est pas assurée par le premier contrat les assureurs qui ont signé les contrats subséquents répondent de l'excédent en suivant l'ordre de la date des contrats."

Wij moeten hier dus het geval nagaan, dat bij een en dezelfde polis van gelijke dagteekening de zaak boven de waarde, zonder bedrog, verzekerd is, van welk geval VALIN [1] zegt; „il faut aux termes de notre article, que toutes les assurances soient faites par une seule et même police."

---

[1] VALIN ad art. 23 der Ordonnance, hetwelk gelijkluidend is met art. 358 C. de C.

De assuradeurs deelen alsdan ieder naar evenredigheid in de vermindering der geteekende som en in het verlies der premie tegen behoud van een half ten honderd, en bij schade in het voordeel niet de geheele geteekende som te moeten betalen. Maar tevens merkt BOULAY PATY [1] hier teregt op, dat verscheidene polissen van dezelfde dagteekening voorzien, moeten beschouwd worden als één polis uit te maken, en dat zoowel de assuradeur, die het laatst op zulk een polis teekent als degeen die het eerst geteekend heeft, in de winst of het verlies der vermindering deelen moet; dat dit voorts ook oudtijds reeds aangenomen werd, blijkt uit de volgende aldaar aangehaalde woorden: „ultimus assecurator tantumdem participat in damno et lucro ex assecuratione proveniente quantum prior." [2]

In Portugal is hetzelfde systeem als in Frankrijk aangenomen, aangezien art. 1772 Codigo Commercial Portuguez overeenstemt met art. 359 C. de C. [3]

Evenzoo gold ook vroeger in Engeland een systeem, dat veel met het Fransche overeenkwam, vermits daar toen werd aangenomen, dat, wanneer verschillende assuradeurs op één polis geteekend hadden voor meer dan de waarde,

---

[1] t. a. p. pag, 130 en 131.

[2] Kuricke Diatr.: N°. 16. Casaregis Disc: 1 N°. 65.

[3] NOLTE, t. a. p. vol I, pag. 227.

zij, in geval van verlies, gehouden waren te betalen naar volgorde van de onderteekening; zoodat zij, die geteekend hadden, nadat door de vorige onderteekenaars reeds de waarde verzekerd was, ontslagen waren van hunne verbindtenis, en zij de premie moesten teruggeven, met behoud van een half ten honderd. ARNOULD [1] merkt hierbij echter teregt op: „But the rule in France was never applied to several subscriptions to one policy, unless they bore different dates; and this probably is the true meaning of the English rule."

Doch genoemd beginsel betaat tegenwoordig in Engeland niet meer, maar men neemt nu aan, dat, wanneer alle onderteekeningen op één en dezelfde polis voorkomen, die ook één en dezelfde dagteekening draagt, dit als één contract moet beschouwd worden. Draagt echter een polis verschillende data, dan ontstaat uit iedere datum een afzonderlijk contract, even alsof bij verschillende polissen verzekerd was. [2] De verzekerde kan wel daarop niet meer

---

[1] t. a. p. vol I, pag. 319.

[2] Is er evenwel eene verzekering gesloten op een verschillende datum en op een andere polis dan de vorige, maar met de clausule: „Geschiedende deze verzekering in gemeenschap met /10.000 te Rotterdam verzekerd den 26 Januari 1869," moeten alsdan deze twee verzekeringen al dan niet als eene beschouwd wor-

dan de waarde vorderen, maar hij heeft de vrijheid van een der onderteekenaars, en dat wien hij wil, aan te spreken, tot dat hij de waarde heeft terug bekomen; ook is het aan de assuradeurs, die betaald hebben, overgela-

---

den? In de praktijk schijnt, wel is waar, zoodanige verzekering voor ééne te worden gehouden wanneer, zooals veelal geschiedt, aan de assuradeurs die de eerste verzekering hebben gesloten van de volgende kennis is gegeven en mits beide polissen in de omschrijving van het verzekerde interest volkomen overeenstemmen. In dit geval deelen de eerste assuradeurs en die later geteekend hebben gedeeltelijk in de schade, naar evenredigheid van de som voor welke zij geteekend hebben, zoo er boven de waarde verzekerd is. Heeft de kennisgeving niet plaats gehad en is dien ten gevolge door den eersten assuradeur meer vergoed dan in verhouding tot het volle verzekerde bedrag door hem verschuldigd was, dan zou het zeer twijfelachtig zijn of de verzekerde voor dat meerdere ook den tweeden assuradeur zou kunnen aanspreken, en wel vooreerst omdat in het bedoelde geval, moeijelijk de twee polissen als slechts ééne verzekering kunnen worden aangemerkt, en vervolgens omdat de verzekerde anders ligt dubbel vergoeding zou erlangen, indien namelijk de *condictio indebiti* door den eersten assuradeur wegens het te veel betaalde ingesteld, met een beroep op art. 1395 B. W. konde worden afgeweerd. De verzekerde zou namelijk welligt kunnen beweren: dat verzekering zonder belang is te beschouwen als *spel en weddingschap* en hieruit ontstaat eene *naturalis obligatio* en deze laat geene condictio indebiti toe.

ten pro rata van de andere assuradeurs, die geteekend hebben, vergoeding te bekomen. [1]

Deze regel is door Lord MANSFIELD ingevoerd en geldt tegenwoordig als wet. [2]

MARSHALL heeft bij dezen regel opgemerkt, dat, wanneer verzekering gesloten was bij verschillende polissen boven de waarde zonder bedrog: »all the underwriters on the several policies would be equally bound to make a return of premium for the sum insured above the value of the effects, on proportion to their respective subscriptions." [3]

---

[1] Als voorbeeld geeft ARNOULD t. a. p. vol. I, pag. 318 het volgende: »Hince where a merchant the value of whose whole interest was £ 2200, first effected a policy on this interest at Liverpool for £ 1700 and then (without frand) another policy on the same interest at London for £ 2200 he was allowed to recover the whole amount on the London policy and the London underwriters where allowed to recover a rateable amount by way of contribution from those at Liverpool."

In zake DAVIS C. GILDART.

[2] Dit systeem in Engeland algemeen in gebruik, is ook nog van groot belang voor het geval, dat een of meer assuradeuren failliet mogten gaan, zoodat de verzekerde alsdan de solvente assuradeurs alleen zal aanspreken, indien hij van deze de juiste waarde kan verkrijgen.

[3] MARSHALL, On Insurance 3th. ed. London 1823, pag. 649.

Eenige jaren geleden echter heeft deze regel eene verandering ondergaan, men neemt tegenwoordig aan, dat, wanneer door de eerste polis geen genoegzame schadevergoeding kan bekomen worden, maar door de invordering ook van de tweede polis te veel zou verkregen worden, dan alleen de onderteekenaar van de tweede pro rata gehouden is tot teruggave van de premie. [1]

De doelmatigheid van dit beginsel is het eerst aangetoond door MC. CULLOCH, Comm: Dictionary. [2]

Maar zijn beide polissen getaxeerd, dan is algemeen aangenomen, dat de invloed der taxatie op het te vergoeden bedrag deze is, dat, wanneer de taxatie in beide polissen dezelfde is, de verzekerde, die het geheele bedrag op een polis gekregen heeft, op de andere niets kan vorderen. [3] Is de taxatie in beide polissen verschillend, zoo is de invordering der schade op de eerste polis voor het geheele bedrag van de waarde, opgegeven in de tweede polis, geen hinderpaal voor den verzekerde ook nog van de assuradeurs, die op de tweede polis geteekend hebben, schadevergoeding te vorderen, mits hij bewijze

---

[1] In zake FISK. C. MASTERMAN Cf. ARNOULD t. a. p. vol I. pag. 321.

[2] Cf. NOLTE t. a. p. vol I, pag. 229.

[3] Cf. Beslissing van Lord Tenterden in zake IRVING C. RICHARDSON. ARNOULD t a. p. vol I, pag. 321.

dat de werkelijke waarde van de verzekerde zaak de op de eerste polis verkregene schadevergoeding overtreft. [1] In de Vereenigde Staten is de regtsregel, door Lord MANSFIELD vastgesteld, eveneens als wet aangenomen, doch reeds sints verscheidene jaren is het gebleken, dat deze regel geenszins naar den zin der Amerikaansche kooplieden was. Beter konden zij zich vereenigen met de oude Engelsche en de tegenwoordig in Frankrijk heerschende wijze van zien. Ten einde nu tot het invoeren te geraken van de in genoemde landen geldende gewoonten, worden in alle Amerikaansche polissen clausules opgenomen, en wel in de tweede of volgende polissen deze: »It is further agreed that if the assured shall have made any other assurance upon the premises prior in date to this policy, the assurers shall be answerable only for so much as the amount of such prior insurance may be deficient," terwijl in de eerste polis ingevoegd wordt: »In case of any subsequent insurance, the insurers shall, nevertheless, be answerable for the full extent of the sum subscribed by him, without right to claim contribution from subsequent assurers." [2]

---

[1] Aldus aangenomen in zake BONSFIELD C. BARNES 4 Campl. 228 aangehaald bij NOLTE t. a. p. vol. I, pag. 230.

[2] KENT, Commentaries on American, Law 10th. Ed. New-York 1860, vol. III, pag. 280 en 281.

Wat het Duitsche regt betreft, zoo vindt men in § 2000 van het Preuszische Landregt: „Niemand soll über einen und denselben Gegenstand, auf dessen nach § 1984 zu bestimmenden Werth, mehrere Versicherungen nehmen" en § 2001: »Wer Versicherung sucht, musz gewissenhaft anzeigen, ob und welcher Art er bereits von einem andern Versicherung genommen oder zu deren Schliezung Ordre ertheilt habe; terwijl art. 790 A. D. H. G. B. geheel overeenkomstig art. 253 W. v. K. bepaalt: Die Versicherungssumme kann den Versicherungswerth nicht übersteigen.

Soweit die Versicherungssumme den Versicherungswerth übersteigt, hat die Versicherung keine rechtliche Geltung." [1]

De wetsbepalingen in Italië stemmen geheel overeen met die in Frankrijk, daar art. 471 zegt: „Il contratti di assicurazione o di reassicurazione e stipulato per una sommo excedente il valore delle cose caricate è nullo riguardo al solo assicurato, se vi fa dolo o frode per parte sua," en dus overeenstemt met art. 357 C. de C., terwijl eveneens art. 472: „Si non vi è dolo ne frode, il contratto è valido sino alla concurrenza del valore delle cose caricate, secundo la stima fatta o convenuta.

---

[1] Men vergelijke voorts: Allgemeine Seeversicherungs Bedingungen 1867, § 10 sqq.

Nel caso di perdita, gli assicuratori devono contribuire ciascuno in proporzione delle somme da essi assicurate.

Essi non hanno diritto al premio dell'eccedenza, ma solanto all'indennita del mezzo percento: met art. 358 C. de C. overeenkomt.

Ten derde moet nu de vraag beantwoord worden, welke de invloed der taxatie is op het te vergoeden bedrag bij verzekering *onder* de taxatie of waarde.

Het antwoord op deze vraag vindt men in art. 353, al. 2, W. v. K. aldus uitgedrukt: „Indien de volle waarde van het voorwerp niet is verzekerd, is de verzekeraar, in geval van schade slechts verbonden, in evenredigheid van het verzekerde tot het niet verzekerde gedeelte."

Deze bepaling, die in het Wetboek van 1830 met voorkwam, is er later bijgevoegd, en dat wel, zooals de Regering bij hare memorie van toelichting (Maart 1835) zeide: „ten einde eene kwestie te beslissen, die, hoezeer derzelver oplossing in den aard der zake is gelegen, echter regtsgeschillen heeft opgeleverd, welke nu, in den geest der gemaakte bijvoeging, zijn beslist geworden." [1]

Ook op zich zelve is het duidelijk dat, wanneer iemand een zaak waard *f* 10,000 verzekert bij iemand voor *f* 5,000,

---

[1] VOORDUIN, t. a. p. deel II, pag. 170.

hij volgens het eerste lid van art. 253 W. v. K. de overige *f* 5,000 kan laten verzekeren bij een ander; en zoo dit geschiedt, moeten beide assuradeurs in geval van schade de helft der schade betalen. Voor het geval nu, dat de verzekerde de andere helft nu niet heeft laten verzekeren, maar daarvoor zelf risico geloopen heeft, zegt de Regering in hare memorie teregt: »hoe zoude nu die eerste verzekeraar nadeel kunnen lijden, door de aan hem geheel vreemde omstandigheid, dat de verzekerde, in plaats van het onverzekerd gedeelte bij anderen te laten verzekeren, het gevaar voor zichzelve heeft gehouden?"

Een lid der 2de afdeeling vond zelfs dit nog niet genoegzaam, en oordeelde eene meer volledige uiteenzetting dezer materie allezins noodzakelijk, waarom hij de volgende redactie voorstelde: Indien de volle waarde van het voorwerp niet verzekerd is, maar slechts een gedeelte van hetzelve, zonder bepaalde aanwijzing van dat gedeelte, is de verzekeraar, in geval van schade, slechts verbonden, in evenredigheid van het verzekerd tot het niet verzekerd gedeelte.

Indien het verzekerd gedeelte van het geheel bepaaldelijk aangewezen is, blijft de verzekeraar gehouden de schade te vergoeden, welke zich tot het aangewezen gedeelte van het geheel bepaald heeft.

Het geheel van het voorwerp verzekerd zijnde, maar

slechts tot eene zekere hoegrootheid van schade, beneden de volle waarde, is de verzekeraar gehouden tot voldoening van het geheel der schade, hetwelk beneden de bedongen hoeveelheid gebleven is." [1]

Tevens wilden ook nog eenige leden der 1ste afdeeling (April 1835) distingueren tusschen het geval, waarin men voor *een bepaald gedeelte* heeft verzekerd en dat waarin men het voorwerp *tot eene bepaalde som toe* heeft verzekerd.

De Regering heeft daarop in zijn ontwerp van 21 October 1835, hoewel zij niet de aangehaalde redactie van een' der Leden der afdeeling overnam, het artikel toch uitgebreid, zoodat het met die uitbreiding eveneens luidde als ons art. 253 W. v. K. Het tweede lid van dat artikel is evenwel onveranderd gebleven; de Regering zeide in hare Memorie: dat het verzekeringscontract medebrengt, dat niet eene som, maar eên voorwerp verzekerd wordt, en dat, even als zeker niemand twijfelt aan de waarheid van de regel, dat de belanghebbende, indien hij *het geheel* heeft onverzekerd gelaten, de *volle* schade moet lijden, het zoo ook niet meer dan billijk en regtvaardig is, dat hij de *helft* van de schade drage, wanneer hij slechts de helft heeft laten verzekeren.

Dit beginsel was dan ook reeds aangenomen in art. 46

---

[1] Cf. VOORDUIN t. a. p. pag. 173.

der Ordonnance: „l'avarie sera régulée entre les assureurs, et les assurés à proportion de leurs intérêts," alsmede in de Guidon de la mer Chap 5, Art. 4 en hetzelfde beginsel wordt ook gehuldigd door alle Fransche schrijvers, zoo zegt o. a. ÉMÉRIGON: „Cette règle est très juste, car par rapport à son découvert, l'assuré est comme assureur lui-même", [1] en PARDESSUS maakt de opmerking: „L'assuré pourroit n'avoir pas fait assurer la totalité de ce qui lui appartient. Ce qui reste se nomme son decouvert. Il est à cet égard considéré lui-même comme son propre assureur, pour tout ce qui doit supporter la portion qui lui est restée non assurée," [2] terwijl POTHIER zich hierover in gelijken zin uitlaat door te zeggen: „Lorsque le chargement a été assuré pour une somme au dessus de sa valeur, et que cette assurance a été faite indéterminement, les risques se partagent entre l'assureur, au pro rata de la somme qu'il a assurée et l'assuré pour le surplus." [3]

Bepalingen, overeenkomende met art. 253, al. 2, W. v. K., vindt men nog in art. 796 A. D. H. G. B. „Wenn die Versicherungssumme den Versicherungswerth nicht erreicht, so haftet der Versicherer im Falle eines theilwei-

---

[1] t. a. p. tom II, pag. 2.

[2] PARDESSUS, Cours de droit Commercial, tom II, pag. 262, N°. 885.

[3] POTHIER, t. a. p. N°. 79.

sen Schadens für den Betrag desselben nur nach Verhältnisz der Versicherungssumme zum Versicherungswerth en bijna gelijkluidende is hiermede § 15 Algemeine Seeversicherungs-Bedingungen von 1867." [1]

Het derde lid nu van art. 253 W. v. K., dat in het vroegere ontwerp niet voorkwam; maar in 1835 werd aangenomen, staat toe, dat men bij beding overeenkomt, dat de verzekeraar, onaangezien de meerdere waarde van het voorwerp, de schade zal voldoen tot het volle beloop der verzekerde som, doch dat beding moet dan ook uitdrukkelijk geschieden.

Ik voor mij geloof evenwel niet, dat in de praktijk dit beginsel van veel nut zal zijn, daar de verzekerde, hetgeen hij uitwint door zaken voor minder dan de waarde met dit beding te verzekeren, bijna weder zal verliezen door eene hoogere premie te moeten betalen. De verzekeraar namentlijk zal deze zeer zeker eischen, omdat zijn gevaar grooter is. Mijns inziens bestaat er echter evenmin reden, waarom het wenschelijk zou zijn, dat voornoemd beginsel niet in de wet ware opgenomen, als de Regering er zwarigheid in gevonden heeft, om van dat beding in het derde lid van dit artikel gewag te maken. [2]

---

[1] Uitgave van H. TECKLENBORG, pag. 8.

[2] VOORDUIN, t. a p, pag. 176.

Eene dusdanige bepaling zou men echter te vergeefs in het Fransche en Duitsche regt zoeken.

Vervolgens ligt hier aan de beurt na te gaan, welke invloed de taxatie uitoefent, ten opzigte van het regt van abandonnement en afkeuring. In art. 663 W. v. K. worden de gevallen opgenoemd, waarin door den verzekerde schepen en goederen aan den verzekeraar kunnen worden geabandonneerd, terwijl de artt. 664 en 666 W. v. K. beperkingen daarop bevatten, en in art. 717 W. v. K. het geval behandeld wordt, wanneer een schip gehouden moet worden ten aanzien van den verzekeraar te zijn afgekeurd.

In deze drie laatste artikelen wordt er steeds van *waarde* gesproken. Zoo spreekt art. 664 W. v. K. van „reparatiekosten geen drie vierden van de *waarde*, waarop het schip bij het doen der verzekering is begroot, te boven gaande;" art. 666 W. v. K., van schade drie vierden van de *verzekerde waarde* bedragende of te boven gaande;" en eindelijk art. 717 W. v. K. van »reparatiekosten, meer dan drie vierden der *waarde* van het schip beloopende."

In al deze drie artikelen wordt nu wel is waar van *waarde* gesproken, maar in ieder artikel schijnt men een' anderen maatstaf voor de bepaling dier waarde te moeten aannemen.

In het geval van art. 664 W. v. K. „Het abandon-

nement van het schip, uithoofde van onbruikbaarheid, kan niet gedaan worden, indien hetzelve gestooten hebbende, of gestrand zijnde, weder vlot gemaakt, hersteld en in staat gebragt kan worden om deszelfs reis naar de plaats zijner bestemming te vervolgen, en de reparatiekosten geen drie vierden van de waarde, waarop het schip bij het doen der verzekering is begroot, te boven gaan," is het volgens mijne meening duidelijk, dat men hier de taxatie alleen als maatstaf moet nemen, daar de woorden: "de waarde waarop het schip bij het doen der verzekering is begroot" zeker niets anders aanduiden, dan "de waarde, waarop het schip in de polis is getaxeerd. [1]

Is alzoo een schip getaxeerd op *f* 80,000, dan moeten de reparatiekosten de som van *f* 60,000 te boven gaan, als er abandonnement zal kunnen plaats vinden.

En al mogt ook bij het doen der verzekering, nog op eene andere wijze dan bij de polis, de waarde van het schip zijn begroot, zoo blijft toch mijns inziens in art. 664 W. v. K. de taxatie bedoeld, aangezien het abandonnement een zaak is tusschen den verzekerde en den verzekeraar, en de taxatie is geschied, om tusschen die twee personen de waarde van het schip vast te stellen.

---

[1] Het woord taxatie, taxeren enz., wordt nergens in ons Wetboek gevonden, doch men vindt daarvoor steeds eene andere terminologie.

In de praktijk zal zeker eene begrooting van de waarde van een schip bij het doen der verzekering wel nimmer anders geschieden, dan door eene taxatie in de polis.

In het tweede geval, bedoeld in art. 666 W. v. K.: „Het abandonnement, in geval van vergaan of bederf, kan niet gedaan worden, dan wanneer het verlies of de schade drie vierden van de verzekerde waarde bedraagt of te boven gaat," hangt het van de verzekerde waarde af, of er al dan niet geabandonneerd kan worden. De taxatie heeft hier niets mede te maken. Is b.v. een schip getaxeerd op *f* 80,000 doch is het slechts verzekerd voor *f* 60,000, dan moet het verlies of de schade drie vierden van de *f* 60,000, als zijnde de verzekerde waarde, bedragen, voor het schip geabandonneerd mag worden.

Minder duidelijk dan de bepalingen over het abandonnement, is die betreffende het geval, wanneer een schip ten aanzien van den verzekeraar voor afgekeurd moet gehouden worden. Deze bepaling is aldus vervat in art. 717 W. v. K.: „Indien de reparatiekosten meer dan drie vierden der waarde van het schip zouden beloopen, moet het schip ten aanzien van den verzekeraar, gehouden worden als afgekeurd, en de verzekeraar is alsdan verpligt," enz.

Hier wordt alleen gesproken van *waarde van het schip*. Deze uitdrukking echter kan zeer verschillend opgevat worden, daar in genoemd artikel de woorden *„waarde van*

het schip voor niet minder dan drie uitleggingen vatbaar zijn. In de *eerste* plaats kan gemeend zijn, dat de reparatiekosten meer moeten beloopen dan drie vierden der waarde, welke het schip bezit, na het lijden der ramp. Ten *tweede* kan men beweren, dat de hier bedoelde waarde is de waarde, welke het schip zou gehad hebben ten tijde der afkeuring, zoo het geen ramp ondervonden had. En eindelijk, ten *derde* kan het woord waarde hier beteekenen de waarde, welke het schip had ten tijde der verzekering. Wat mij aangaat, ik houd het er voor, dat deze laatste uitlegging de ware en de in art. 717 W. v. K. bedoelde is.

Het is vooral op art. 664 en 666 W. v. K., dat ik deze mijne meening grond, daar art. 664 zoo als wij zagen ook sprekende van reparatiekosten, drie vierden van de waarde te boven gaande, duidelijk er bijvoegt, dat de waarde hier die waarde is, waarop het schip bij het doen der verzekering begroot was, en art. 666 W. v. K. evenzoo spreekt van verzekerde waarde, welke meestal de waarde zal zijn der verzekerde voorwerpen, ten tijde der verzekering, daar men toch meestal de geheele waarde verzekert. In beide artikelen wordt aldus aangeduid welke waarde de wetgever bedoelde, en hoewel nu in art. 717 er niet is bijgevoegd welke waarde bedoeld is, zoo meen ik, dat men ook hier als de bedoeling des wetgevers moet

aannemen, dat *waarde* hier beteekent de waarde, welke het schip heeft ten tijde der verzekering. Is het schip in de polis getaxeerd, dan is deze waarde gelijk aan de taxatie die daarin is uitgedrukt.

In denzelfden zin is dit punt beslist door twee arbitrale uitspraken van 22 en 23 December 1866, in zake het schip Economie [1] en wel op deze gronden:

Overwegende, dat partijen kennelijk verschillen over de uitlegging van het woord waarde in art. 717 W. v. K., en dus in de eerste plaats te onderzoeken valt, wat de Wet in dat artikel onder het woord *waarde* heeft bedoeld;

dat de wet een' maatstaf aannemende voor de afkeuring van een schip tegenover assuradeuren ter zake van hooge reparatiekosten, daarmede een eind heeft willen maken aan alle mogelijke en vaak niet te ontwarren vragen omtrent de afkeuring van een schip in de noodhaven;

dat om dit doel te bereiken een vaste maatstaf werd aangenomen, maar dat daaruit ook volgt, dat die grondslag dan alleen van nut is, wanneer de waarde in de polis uitgedrukt in aanmerking wordt genomen;

---

[1] Magazijn van Handelsregt, deel IX, pag. 16 en deel X, pag. 84 en 85.

dat deze bedoeling van den wetgever nog duidelijker blijkt uit Art. 664 W. v. K., waarin uitdrukkelijk wordt gezegd, dat de dáár genoemde waarde die is, welke in de polis staat uitgedrukt; dat die opmerking dáárom van gewigt is, omdat art. 664 W. v. K, hetzelfde geval behandelt, als waarvan art. 717 W. v. K. spreekt, namelijk de afkeuring van het schip ten aanzien der verzekeraars, terwijl het geen verschil ten deze maakt, dat in het geval van art. 664 W. v. K. de verzekerde wegens de afkeuring abandonneert, en in het geval van art. 717 W. v. K. de actie van totaal verlies instelt, daar beide actien op het feit der afkeuring berusten;

O. dat dus de wet in art. 717 W. v. K. de waarde bedoeld heeft in de polis uitgedrukt, enz.

In zake »Wilhelmina Frederica" is 23 December 1841 en 7 en 12 Januarij 1842 voor de arrondissements-regtbank te Amsterdam over deze kwestie ook nog gepleit door Mr. F. A. VAN HALL en Mr. S. E. NIJKERK. [1] Door den eersten pleiter werd dezelfde meening voorgestaan, die in de bovenvermelde arbitrale uitspraken is aangenomen, terwijl door Mr. NIJKERK werd beweerd, dat *waarde* in art. 717 W. v. K. beteekende, de waarde, waarop het

---

[1] Regtsgel. Bijbl. deel IV, pag. 50—57.

schip in deszelfs beschadigden toestand in de noodhaven getaxeerd is. Hij beroept zich tot staving zijner meening, op art. 664, 715 en 716 W. v. K., en wel op art. 664 als bewijs, dat, waar de wet de *verzekerde waarde* in aanmerking wil doen komen, die waarde dan uitdrukkelijk vermeld wordt, en op de art. 715 en 716, 1° omdat er volgens hem geene reden bestaat, waarom het woord waarde in art. 717 eene andere beteekenis zoude hebben, dan in de voorafgaande art. 715 en 716, en 2° omdat er verband moet bestaan tusschen de *waarde van het schip*, in den aanvang van art. 716 vermeld, en de waarde van het *beschadigde schip of wrak*, waarvan aan het einde van het artikel gesproken wordt. Mr. VAN HALL weêrlegde deze beweeringen door er op te wijzen, dat art. 664, waarop de eischer zich beroept, juist pleit voor zijne stelling, daar die bepaling op hetzelfde beginsel berust, als art. 717; beide die voorschriften zijn gegeven door eenen wetgever, die bepalen moest, wanneer het schip voor afgekeurd moest worden gehouden, en die derhalve in het eene geval de vraag niet zal hebben laten afhangen van de verzekerde waarde, in het andere geval van de waarde van het beschadigde.

Evenmin afdoende vindt hij het argument uit art. 715 en 716 ontleend; dáár toch spreekt de wetgever niet van de waarde van het beschadigde schip, maar van de

waarde, die het schip had vóór de schade. In die bepalingen, zegt hij, heeft het woord: *waarde*, eene andere beteekenis dan in art. 717.

In het vonnis van de regtbank van 9 Junij 1842 [1] is dit punt evenwel niet beslist geworden, daar op andere gronden de eischer niet ontvankelijk is verklaard in zijnen eisch.

Volgens de arbitrale uitspraken en de meening van Mr. VAN HALL, die tevens ook de mijne is, moeten alzoo de reparatiekosten meer beloopen dan drie vierden der waarde, waarop het schip in de polis is getaxeerd, zal het schip ten aanzien van den verzekeraar worden gehouden als afgekeurd.

Ten slotte valt nu nog na te gaan of de taxatie van invloed is, bij het beding van partiële vrijdom van beschadigdheid, en zoo ja, hoever die invloed zich uitstrekt. In art. 646 W. v. K. wordt gehandeld over verzekering met de clausule »vrij van beschadigdheid". Alsdan wordt door de assuradeurs in het geheel geene schade voldaan, maar alleen totaal verlies betaald. Doch dikwijls wordt bij verzekering deze clausule beperkt aangetroffen, b. v. »vrij van beschadigdheid onder tien ten honderd." — De wet bepaalt in art. 645, dat de verzekeraar niet aansprakelijk

---

[1] Regtsgel. Bijbl. deel IV, pag. 648—650.

is voor avarij onder de drie ten honderd, indien goederen, welke ligtelijk aan bederf of vermindering onderhevig zijn, in de polis met derzelver namen zijn uitgedrukt. De gedrukte polissen, ter beurze van Amsterdam in gebruik, bevatten dan ook bij casco en goederen-verzekering, steeds de formule »vrij van schade en avarij gros onder drie ten honderd." Maar nu is het de vraag of schade moet betaald worden zoodra deze de, bij de polis bedongen percenten, volgens de taxatie te boven gaan, of dat eene afzonderlijke waardering hiervoor moet geschieden. Ik meen evenwel ook hier weder, dat de taxatie als verbindend voor den verzekeraar en verzekerde moet beschouwd worden, en dat, zoodra de schade de bedongen percenten, berekend naar de getaxeerde waarde, te boven gaat, de assuradeurs die betalen moeten, en zoolang dit niet het geval is, de verzekerden daarvoor zelf aansprakelijk zijn. Moest men eene afzonderlijke waarde in dit geval weder vaststellen, dan zou men dikwijls tot tegenstrijdigheid komen, want, stel een schip is getaxeerd op *f* 80,000, maar voor de schaderekening wordt het gewaardeerd op *f* 60,000. Laat er nu *f* 7000 schade komen, dan beloopt deze som meer dan 10 perc. (als er bedongen is vrij van beschadigdheid onder de tien ten honderd) van *f* 60,000, maar niet van de taxatie in de polis; neemt men nu aan, dat de taxatie in de polis niet als maatstaf moet

aangenomen worden, dan zouden in dit geval de assuradeurs aansprakelijk zijn, en *f* 7000 moeten betalen, maar dit is geen 10 perc. van hetgeen waarvoor zij geteekend hebben, en de assuradeurs zouden met regt kunnen weigeren, daar zij nu tot iets anders gedwongen worden, dan waarvoor zij zich verbonden hadden.

§ 4.

TEGENBEWIJS TEGEN DE TAXATIE.

Tegen de taxatie wordt in den regel, zooals reeds in den beginne is aangemerkt, geen tegenbewijs toegelaten. Zoo zegt PÖHLS ook teregt: „Die Taxe bildet die Grundlage für den Umfang der beiderseitigen Verbindlichkeiten der Contrahenten, und der Versicherer wird in den Regel nicht befugt seyn, eine Beweisführung über den wahren Werth des Versicherten Gegenstandes zu forderen." [1] Evenwel, ofschoon het vaststellen der waarde in de polis eene overeenkomst is tusschen den verzekerde en verzekeraar, en derhalve de opgave van die waarde voor hen bindend moest zijn, volgens den algemeenen regel, vervat in art. 1374 B. W., dat alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten dengenen, die dezelve aangegaan hebben tot wet strekken, is men genoodzaakt geworden om in het assurantieregt

---

[1] PÖHLS, t. a. p. § 591.

op dit punt van dien regel af te wijken en in sommige gevallen toe te staan tegenbewijs tegen de taxatie te leveren. Hoofdzakelijk geschiedde dit, omdat de opgave van de waarde bijna altijd door den verzekerde alleen geschiedt, en de verzekeraar door praktische bezwaren genoodzaakt is, zich op de goede trouw van den verzekerde te verlaten. In het Canonick regt treft men reeds deze afwijking aan in het assurantieregt, omdat men meende anders de deur te openen voor de wedverzekeringen.

Hevig wordt dit Canoniek beginsel, dat in bijna alle wetgevingen nog voorkomt, bestreden door Professor Dr. W. ENDEMANN, in eene uitvoerige verhandeling over het assurantieregt, [1] waarin hij de polis aan de gewone regtsregelen, aangaande de overeenkomsten, onderworpen wil zien. Genoemde bepaling, die vroeger gesteld was om de woeker tegen te gaan, is nog thans behouden, omdat men meent hierdoor spel en weddingschap te weren. Dr. ENDEMANN is daarentegen van meening, dat dit doel door zoodanige uitzondering niet bereikt wordt, en dat hierdoor niet ééne wedverzekering minder gesloten wordt. En toch wil hij geenszins spel en weddingschap niet beteugeld

---

[1] Dr. W. ENDEMANN, Das Wesen der Versicherungsgeschäften in het Zeitschrift für das gesammte Handelsregt herausgegeben von Dr. L. GOLDSCHMIDT und Dr. P. LABAND, deel IX en X.

zien, want hij zegt, dat het vaststaat „dasz die berechtigte Abmahnung von dem wirthschaftlich und sittlich verwerflichen Spiel mit Werthen wesentlich Sache der Belehrung und der Kultur ist" zoo meent hij toch dat de wet alleen „einzelne nach dem herrschenden Rechtsbewusztsein als Delikte erscheinende Spielen" verbieden, en zelfs wenschte hij op zoodanig spel straf te bepalen. Maar hij wil niet dat hier eene bepaalde lijn getrokken worde, „durch welche," zoo als hij dit uitdrukt, „der echte, reelle und daher rechtlich zu justifizirende Umsatz der Werthe von dem unechten, spielerisch-schwindelhaften und daher rechtlich zu miszbilligenden Verkehr geschieden werden soll." [1] Evenmin als men tegenwoordig den wissel verbiedt, omdat men wisselruiterij afkeurt, moet volgens zijne meening absolute taxatie uitgesloten worden, omdat men de wedverzekeringen afkeurt.

Als algemeene regel nu voor het assurantie-contract stelt ENDEMANN, dat „der Versicherungsvertrag ein vollkommen rechtsgültiges und verbindliches Geschäft sei, bei dem Leistung und Gegenleistung lediglich nach dem Willen der Contrahenten zu bestimmen, jederlei Präventivbeschränkungen wegen der Möglichkeit von Betrug oder Spielgelüft zu verbannen und nur die Anfechtungen zu gestatten

---

1 Zeitschrift, deel IX, pag. 537 en 538.

sind, denen jederlei Rechtsgeschäfte nach den allgemeinen Rechtsgrundsätzen unterliegen."

De iure constituendo valt hiervoor zeker veel te zeggen, en ik geloof ook niet dat, door aan te nemen, dat de eenmaal tusschen partijen overeengekomen taxatie steeds bindend voor hen zoude zijn, de weg zoude geopend worden voor meer spel en weddingschap dan nu reeds op andere wijze gedreven wordt.

Maar de gelegenheid hiertoe bestaat zelfs nu bij de verzekering, sedert men toegestaan heeft, om verwacht wordende winst te verzekeren, en hierover zegt ENDEMANN dan ook met het volste regt: „Läszt man einmal die Versicherung des imaginären Gewinnes zu, so hat, kann man wohl sagen, die glücksspielsneigung einen gewaltigen Raum selbst innerhalb des von der Doktrin permittirten Assekuranzgeschäftes.

Nur der eine schritt bleibt noch zu thun übrig, dasz man nun auch die absolute Taxirung rechtfertigt und dasz man darauf verzichtet die taxirte Polize gegen den Willen der Kontrahenten auf den sogenannten wahren Werth zu reduziren, der, nachdem er sogar den imaginären Gewinn umfaszt, vollends ein unsicherer Begriff geworden ist." [1]

Moet men dus ook al aannemen, dat na langeren of

---

1 ENDEMANN, t. a. p., deel IX, pag. 540 en 541.

korteren tijd ook ENDEMANN's beginsel aangenomen zal worden, hetgeen nu nog veroordeeld wordt, omdat men meent, dat het de wedverzekeringen in het leven zal roepen, toch moet men, met het oog op het ius constitutum, in de meeste landen nog tot het tegendeel besluiten. Er bestaat hieraangaande, wat het Nederlandsche regt betreft, geen twijfel, wegens de duidelijke woorden van art. 274, al. 2, W. v. K. »De verzekeraar heeft in alle gevallen het vermogen, om de bovenmatigheid der uitgedrukte waarde in regten te bewijzen, indien namentlijk de taxatie niet door deskundigen is geschied." Is dit wel het geval, dan kan de verzekeraar, volgens art. 275 W. v. K. alleen tegen de zaak opkomen in geval van bedrog.

Teregt zegt nu ook mijns inziens DIEPHUIS, [1] sprekende over art. 274, al. 2, W. v. K. dat dit artikel in het algemeen geldt, ook dan wanneer de waarde, volgens den inhoud der polis, met goedvinden van beide partijen en volgens beider schatting op het uitgedrukte bedrag is vastgesteld; dat voorts de tegenstelling van art. 274 en 275 niet toelaat, dat aan zoodanige opgave der waarde de kracht worde toegekend, om het bewijs harer overdrijving uit te

---

[1] DIEPHUIS, t. a. p., deel III, pag. 64, noot 4.

sluiten, maar dat zij geheel onder het bereik valt van art. 274, welk artikel juist moet strekken, om te beletten, dat eene verzekering verbindende kracht zou hebben, die de waarde te boven gaat, en in zoover het karakter heeft eener weddingschap. [1]

Ook in Duitschland is hetzelfde regt nog geldend als bij ons en bepaalt art. 797 al. 2 A. D. H. G. B. „Der Versicherer ist jedoch befugt eine Herabsetzung der Taxe zu fordern, wenn er beweist, dasz dieselbe wesentlich übersetzt sei. [2]

In het Fransche regt is dit stelsel niet aangenomen en de verzekeraar is daar niet bevoegd, in alle gevallen de bovenmatigheid der uitgedrukte waarde in regten te bewijzen. Zoo verwierp dan ook het hof van Rennes het advies van de commissie, inhoudende, dat de wet aan de assuradeurs het vermogen zou toekennen, om eene nieuwe taxatie te vorderen in gevallen, waarin zij meenden door de eerste benadeeld te zijn, zonder bedrog te behoeven

---

[1] Volgens art. 7 der Ordonnantie van Assurantien en Avarijen der stad Amsterdam, stond het aan het onderzoek en decisie van Commissarissen, of de taxatie te hoog was, en mogten de assuradeurs hunne belangen inbrengen.

[2] Dezelfde woorden komen ook voor in § 16, al. 2, der Allgemeine Seeversicherungs-Bedingungen von 1867.

aan te toonen. [1] En de C. de C. staat dan nu ook aan den assuradeur alleen toe op te komen tegen de taxatie, in geval van bedrog, zoo als uit art. 336 blijkt: »En cas de fraude dans l'estimation des effets assurés, en cas de supposition ou de falsification, l'assureur peut faire procéder à la vérification et estimation des objets sans préjudice de toutes autres poursuites, soit civiles soit criminelles."

De assuradeur wordt alzoo hier beschouwd te hebben medegewerkt bij het vaststellen der waarde, zoo zegt ook BOULAY PATY: »l'assureur ayant en quelque sorte donné son assentiment à l'estimation, et reconnu sa sincérité par sa signature, semblerait non recevable à faire procéder à une estimation nouvelle." [2]

Maar de uitdrukking van art. 336 »en cas de fraude" levert hier evenwel nog eenige moeijelijkheid op, daar men in het Fransche regt twee soorten van fraude kent, namentlijk de fraude personelle, dolus malus, en de dolus re ipsâ, en sommigen gemeend hebben, dat alleen fraude personelle van den verzekerde aan den verzekeraar het

---

[1] Observations de la cour d'appel de Rennes, tom I, pag. 349, aangehaald bij BOULAY PATY, tom II, pag. 54.

[2] BOULAY PATY t. a. p. tom. II, pag. 54.

regt kan geven eene andere taxatie te vragen. BOULAY PATY [1] en DELVINCOURT [2] daarentegen zijn van meening, dat dolus re ipsâ bij de taxatie voldoende is, om tegen de taxatie op te kunnen komen, en de assuradeur derhalve eene andere taxatie kan vragen, wanneer hij door de taxatie van de verzekerde voorwerpen misleid is, zelfs al was er geen bedrog van de kant van den verzekerde. Als voorbeeld hiervan geeft BOULAY PATY op: „si l'assuré avait évalué de bonne foi à 10,000 fr. un chargement qui n'en valait réellement que 8,000."

Verschillend is door de schrijvers ook de vraag beoordeeld, of de assuradeurs toegelaten moeten worden tegenbewijs te leveren, ook wanneer zij uitdrukkelijk door eene clausule in de polis afstand hebben gedaan van het eischen van eene andere taxatie.

POTHIER [3] kent den assuradeurs, niettegenstaande de clausule, dit regt toe, en zegt, dat deze clausule door verscheidene uitspraken van de Amirauté du Palais als niet geldig is verklaard. ESTRANGIN daarentegen, in zijne aanteekening op N°. 159 haalt een arrêt du Parlement de Paris aan van 26 Maart 1672, te vinden in het jour-

---

[1] t. a. p. pag. 55.

[2] DELVINCOURT Inst. comm. tom. II, pag. 363.

[3] POTHIER t. a. p Nr. 159.

nal des audiences tom. II pag. 860, waarbij de assuradeurs, daar de verzekerde zich op zulk eene clausule beriep, veroordeeld werden, waarbij hij ten slotte opmerkt: „ce pacte peut être dangereux, mais il n'est pas illicite." Evenzoo houdt ook EMERIGON [1] de clausule: »pour tenir lieu de capital en tout tems en tout lieu, du consentiment des parties," voor bindend, en deelt eene uitspraak mede van de Amirauté van 1764, die voor zijne meening pleitte. Tevens voegt EMERIGON hier bij: „en effet les assureurs qui acquiescent à pareils pactes doivent s'imputer de s'être rapportés à la bonne foi de l'assuré. On ne doit les écouter qu'autant qu'ils prouveraient par piece litterale le dol et la fraude dont ils se plaignent. Ce serait ouvrir la porte à mille litiges que de les admettre à des preuves testimoniales ou à des rapports d'experts." De meening die BOULY PATY op dit punt is toegedaan is deze: wanneer de assuradeur verlangt dolus malus te bewijzen, is deze clausule geene verhindering hiervoor, maar, indien de assuradeur alleen dolus re ipsâ wil bewijzen, wordt hij hierin door de clausule verhinderd: »c'est alors," voegt hij er bij, »qu'il faut dire que l'assureur doit s'imputer de s'être rapporté à la bonne foi de l'assuré." [2]

---

[1] t. a. p. tom. I. pag. 280.

[2] t. a. p. tom. II pag. 55.

De oude Italiaansche schrijvers stemmen eveneens allen toe, dat eene dusdanige clausule geoorloofd is. Zoo hielden TARGA [1] en SCACCIA [2] deze formule voor geldig: »De risico, valore, qualitate et quantitate, credatur simplici verbo cum juramento, absque aliqua alia fide seu probatione facienda." In denzelfden zin laat zich ook CASAREGIS uit. [3]

In Engeland is tegenbewijs tegen de taxatie zelden toegestaan, daar de taxatie daar, zoo als wij reeds gezien hebben, bindend is voor partijen; en zoo zegt ARNOULD: [4] »the value in the policy has always been held as the conclusive standard of indemnity between the parties" en noemt dadelijk daarop als de eenige gevallen, die op de algemeenheid van dezen regel eene uitzondering maken »the cases of grossly excessive or manifestly fraudulent valuation," en zoo ook zeide Lord Ellenborough »the valuation can only be opened where it is very exorbitant, or some proof of fraud can be established," en in een ander geval liet zij zich nog aldus uit: »without evidence of fraud I cannot disturb the valuation." [5]

---

[1] Chap. 51.

[2] § 1 quest 1, N°. 71.

[3] Disc. 10 N°. 128.

[4] t. a. p pag. 293.

[5] In zake MARSHALL c. PARKER, aangehaald bij ARNOULD, pag. 294.

Als regel kan men nu in Engeland aannemen, dat de verzekerde wel gedwongen kan worden te bewijzen, dat hij eenig verzekerbaar belang had, maar nimmer zal hij de waarde van dat belang behoeven te bewijzen, tenzij de omstandigheden zoodanig zijn, dat er een sterk vermoeden van bedrog bestaat.

Ook in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika kan de assuradeur tegen eene hooge taxatie zonder bedrog niet opkomen; alleen bedrog kan de oorzaak zijn, dat de taxatie niet bindend is; zoo zegt PHILLIPS: [1] »If the goods have been fraudulently overvalued, the valuation is not binding. If the valuation is neither intended as a cover for a wager nor fraudulently made it is binding on the parties," en uitdrukkelijk voegt hij hier nog bij, dat de omstandigheid, dat er zeer hoog getaxeerd is, volstrekt niet tot een vermoeden strekt van bedrog van de zijde van den verzekerde; hij deelt voorts mede, dat Mr. JUSTICE CUSHING, de meening van het hof uitsprekende, in een zaak van een cascopolis getaxeerd op $ 10,000, waarop $ 8,000 verzekerd was, zeide: »If it appeared, that her actual worth were no more than $ 3,000, it would not necessarily avoid the contract, nor restrict the

---

[1] t. a. p. N°. 1182 en 1183.

damages to that sum; for she may, notwithstanding, have fairly cost her owners the whole amount of the valuation." [1] En in zake GARDNER c. COLUMBIAN INS. CO. is beslist, dat bewijs van te hooge taxatie alleen toegelaten kan worden, als bewijs van bedrog. Eindelijk doet zich hierbij nog een vraag voor, die voor het Engelsche en Amerikaansche regt van geen belang is, maar die, wat ons regt, en het Fransche en Duitsche betreft, wel eenige opmerking verdient; en wel deze: hoeveel de taxatie de waarde moet overtreffen, om tegen de taxatie te kunnen opkomen. Vroeger had men hiervoor een vaste regel, zoo vindt men in de Guidon de la mer art. 13, chap. II: »Les estimations se peuvent faire en la police, mais si elle excèdent la moitié, tiers ou quart du juste prix, quand il advient perte l'assureur en prend défense, prenant pour maxime que l'assuré ne peut recevoir profit des dommages d'autrui" en in navolging hiervan merkt Valin op art. 8 der Ordonnance aan: mais il faut qu'il y ait fraude évidente pour que l'assureur soit reçu à se plaindre de l'estimation; et la fraude sera manifeste si l'estimation excède du quart, du tiers et à plus forte raison de la moitié la véritable valeur de la chose." POTHIER

---

[1] In zake HODGSON c. MARINE INS. CO. of ALEXANDRIA.

evenwel is van gevoelen, dat het beweren van VALIN, dat de bovenmatigheid der taxatie op 't minst een vierde moet bedragen, op geene gronden steunt, en door hem als het ware uit de lucht gegrepen is, daar hij van VALIN zegt: »il n'apporte aucune autorité pour fonder son avis." [1] POTHIER schijnt daarbij echter de bepaling van den Guidon de la mer over het hoofd te hebben gezien, die hieromtrent door VALIN duidelijk genoeg gevolgd is.

In de latere wetgevingen is geene bepaalde maatstaf voor het opkomen tegen te hooge taxatie aangewezen, maar men heeft de zaak vrij gelaten, omdat men van zelf wel over een klein verschil geen proces zal aanvangen, wegens de groote kosten, die daaraan verbonden zijn. Zeer juist merkt TECKLENBORG dan ook op: »Es versteht sich nun von selbst, dasz der Unterschied zwischen dem angegebenen und dem richtigen Versicherungswerthe schon ein beträchtlicher sein musz, denn geringfügige Differenzen verlohnen sich nicht der Mühe und der etwaigen Gerichtskosten." [2] In gelijken zin laat EMERIGON zich uit, waar hij zegt: »Il ne serait pas convenable qu'on s'arretât au moindre petit excès. Un pareil scrupule ne servirait qu'à occasioner des procès, attendu l'incertitude

---

[1] POTHIER t. a. p. N°. 159.

[2] TECKLENBORG t. a. p. pag. 119.

de la valeur des choses." [1] EMERIGON is tevens van gevoelen, dat deze kwestie aan het oordeel des regters moet overgelaten worden. Dit gevoelen wordt dan ook nu algemeen aangenomen; zoo zegt TECKLENBORG in zijne aanteekening op § 16 al. 2 der Allgemeine Seeversicherungs-Bedingungen van 1867, welke paragraaf gelijkluidend is met art. 797 al. 2 A. D. H. G. B.:" Die Entscheidung darüber, ob eine Uebersetzung wesentlich ist oder nicht, gebührt dem Richter;" terwijl BOULAY PATY in deze woorden zijne meening uit »nous pensons qu'il convient de laisser ce point à la prudence et à l'équité des juges, qui doivent se décider d'après les faits et les circonstances, sans s'arrêter au moindre petit excès."

Ook in ons regt is niet bepaald, hoeveel de taxatie de wezenlijke waarde moet te boven gaan, om den verzekeraar regt te geven, wegens bovenmatigheid er tegen op te komen. Volgens art. 274 al. 2 W. v. K., dat den verzekeraar in alle gevallen vermogen toekent, om de bovenmatigheid der uitgedrukte waarde in regten te bewijzen, heeft de assuradeur het regt, zoo het mogelijk is, zelfs het kleinst mogelijk verschil tusschen taxatie en wezenlijke waarde te bewijzen.

Doch in de praktijk zal een assuradeur niet ligt tegen

EMERIGON t. a. p. pag. 279.

eene hooge taxatie opkomen, of deze moet al zeer sterk overdreven zijn. Eene hooge taxatie toch levert ook voor hem veel voordeel op, daar de premie naar de taxatie gerekend wordt, en hij dus tevens zooveel meer aan premie ontvangt, en tevens in geval van schade de verzekerde niet zoo spoedig tot de percenten komt, die vergoed worden. Stel b. v. een schip is getaxeerd *op* en verzekerd *voor* *f* 40,000, terwijl de wezenlijke waarde slechts *f* 30,000 bedraagt. Laat nu dit schip eene schade beloopen ten bedrage van *f* 1000. Aangezien, zoo als wij gezien hebben, het gewone beding luidt: vrij van schade onder de drie ten honderd, zoo zal deze *f* 1000 nog geen drie ten honderd uitmaken van de verzekerde en getaxeerde waarde, en de assuradeurs zullen deze schade dus niet behoeven te vergoeden. Was het schip echter op zijne werkelijke waarde getaxeerd, zoo zou de schade meer dan drie ten honderd beloopen hebben, en de assuradeurs zouden de *f* 1000 schade moeten betalen.

Overal is alzoo tegenbewijs tegen te hooge taxatie, in meerdere of mindere mate, aan de assuradeurs toegekend; en NOLTE eindigt dan ook, na de wetgevingen van verscheidene staten te hebben nagegaan met deze woorden: »Aus dieser Zusammenstellung der Gesetze und Gebräuche der wichtigsten bei der Schiffahrt betheiligten Staaten, ergiebt es sich als algemeine Regel, dasz durch die Taxe

in der Police die Versicherer gebunden und nicht berechtigt sind, sich davon loszusagen, wofern sie nicht in übertriebenem Masze oder in betrügerischer Absicht übersetzt worden ist." [1]

Maar een ander geval is het, of de assuradeur nu ook het regt heeft om te bewijzen, dat de taxatie te laag is, en dat deze alzoo moet verhoogd worden? Reeds vroeger hebben wij opgemerkt, dat dit geval dikwijls van groot belang kan zijn, en wel hoofdzakelijk bij abandonnement (art. 664 en 666 W. v. K.), bij afkeuring van het schip (art. 717 W. v. K.), en bij het beding van partiëlen vrijdom van beschadigdheid. Hoe lager toch de taxatie gesteld is, hoe eerder bij abandonnement en afkeuring de reparatiekosten drie vierden van de waarde overtreffen, terwijl ook bij het beding van partiëlen vrijdom van beschadigdheid, men veel spoediger schadevergoeding bij lage taxatie ontvangt, dan wanneer men hooger getaxeerd had. Uit dit alles blijkt duidelijk hoe wenschelijk het is voor de assuradeurs, het regt te bezitten om te mogen bewijzen, dat de taxatie te laag is. Hoewel hieromtrent niets in onze wet bepaald is, en deze alleen spreekt van het regt, dat de verzekeraar heeft om de bovenmatigheid der uitgedrukte waarde in regten te bewijzen, zoo bestaat er

[1] Nolte t a p. pag, 854.

evenwel mijns inziens geene reden, waarom men tot het besluit zou moeten komen, dat tegenbewijs tegen te lage taxatie bij ons niet is toegelaten. De regel »qui dicit de uno, negat de altero" is hier, geloof ik, wel het allerminst van toepassing. Zeker zou het wenschelijker en ook tegelijkertijd duidelijker zijn geweest, zoo men art. 274, al. 2 W. v. K aldus had geredigeerd: »De verzekeraar heeft in alle gevallen het vermogen, om de onjuistheid der uitgedrukte waarde in regten te bewijzen"; want dan zou zoowel het tegenbewijs tegen te hooge als tegen te lage taxatie onder de bepaling vallen; doch uit het stilzwijgen der wet alleen, geloof ik niet, dat men mag opmaken, dat het opkomen tegen te lage taxatie verboden is. DIEPHUIS, die van meening is, dat dit tegenbewijs niet aan den assuradeur toekomt, voert evenwel voor zijne opinie volstrekt geene gronden aan, maar zegt slechts in eene noot: »Dat de waarde hooger is, schijnt ook door den verzekeraar niet tegen de polis bewezen te mogen worden." [1] TECKLENBORG daarentegen, die over het Duitsche assurantieregt geschreven heeft, wil den assuradeur wel toestaan tegenbewijs te leveren, dat de taxatie te laag is, hoewel het A. D. H. G. B., zoowel als de Allgemeine Seeversicherungs-Bedingungen van 1867 bepalingen omtrent de taxa-

---

[1] DIEPHUIS, t. p. a., deel III, pag. 64, noot 3.

tie bevatten, gelijk aan de onze, en waarin ook over dat punt gezwegen wordt. TECKLENBORG drukt zijne meening aldus uit: »Es kann aber auch vorkommen, dasz die Taxe absichtlich zu niedrig angegeben wurde. War die Taxe zu niedrig, so wird sie auf die richtige Höhe gebracht, und der Versicherer ist alsdan für einen Theil als selbst versicherer zu behandelen," [1] en deelt tevens nog mede, dat het in Bremen gewoonte was, in de gevallen, dat de schaderekening, avarij gros en avarij particulier bevatte, de taxatie in de polis te verhoogen, »sobald der zur Havarie grosse taxirte Werth des Schiffs beträchtlich über den in der Polize angegebenen hinausging," [2] en waarvan alzoo het gevolg was, dat de verzekerde een deel der risico zelf draagt, daar hij nu niet geheel door de verzekering meer gedekt is.

Eindelijk moeten wij hier nu nog nagaan, of ook de verzekerde eenig regt heeft om tegen de taxatie in de polis vervat op te komen, om te beweren, dat deze, hetzij te hoog, hetzij te laag is.

Zooals wij reeds opgemerkt hebben moesten de assurantie-overeenkomsten eigentlijk onderworpen zijn aan de algemeene regtsregelen vervat in het Burgerlijk wetboek,

---

[1] TECKLENBORG, t. a. p., pag. 112 en 113.

[2] TECKLENBORG, t. a. p., pag. 65.

maar is er ten gunste der assuradeurs opzettelijk van dezen regel afgeweken. De redenen nu die den wetgever hiertoe bewogen hebben bestaan voor den verzekerde niet, daar hij juist meestal de eenige persoon is, die in staat is de de juiste taxatie op te geven, en die in de opgave er van steeds de volle vrijheid heeft; terwijl de assuradeur in den regel zich niet met het taxeren inlaat, maar in de opgave van den verzekerde berust. Toch zijn, naar mijne meening de woorden van BOULAY PATY niet geheel juist, waar hij zegt: »Il n'y a que l'assureur qui puisse contester l'estimation faite par la police. L'assuré ne le peut jamais, parce que cette estimation est de son fait et dans l'usage l'assureur n'y coopère point." [1] Want, hoewel in den regel aan den verzekerde geen tegenbewijs tegen de taxatie toegelaten wordt, [2] zoo geloof ik, dat de bewering, dat dit *nooit* kan geschieden, niet altijd vol te houden is. Volgens mijne meening toch kan ook de verzekerde tegen de taxatie opkomen, wanneer hij bewijst, dat hij ter goeder trouw in de opgave der waarde gedwaald heeft, hetgeen zeer ligt het geval kan zijn door het ontvangen van onjuiste opgaven van de goederen of anderzins, daar volgens art. 1485

---

[1] BOULAY PATY t. a. p., tom II, pag. 55.

[2] Cf. MENO PÖHLS t. a. p. § 591, TECKLENBORG, t. a. p., pag. 113.

B. W. verbindtenissen door dwaling aangegaan, eene regtsvordering tot vernietiging opleveren.

Het is hier echter nog noodig de onderscheiding te maken, of de verzekerde de taxatie wil *verhoogen* of *verlagen*. Wil de verzekerde bewijzen, dat de taxatie te hoog was, dan moet nagegaan worden, of de assuradeur al dan niet reeds risico heeft geloopen op het oogenblik, dat de verzekerde zijne dwaling wil bewijzen. Heeft hij nog geen risico geloopen, dan kan de taxatie veilig verlaagd worden en betaalt de verzekerde minder premie. Maar ook als er reeds risico is geloopen, kan de verzekerde wel de premie niet meer terug vorderen van het te veel getaxeerde, maar ook dan nog kan het voor hem van belang zijn te bewijzen, dat hij door dwaling te hoog getaxeerd heeft, daar hij bij eene lagere taxatie, in geval van schade, spoediger nadert tot de te vergoeden percenten. DIEPHUIS evenwel zegt hier weder zonder eenige motivering: »De verzekerde mag niet bewijzen, dat de opgave te hoog is, zulks zou hem trouwens niets baten." [1] Doch ik geloof genoegzaam te hebben aangetoond, dat hij dit soms wel mag bewijzen, alsmede dat dit hem in sommige gevallen veel zal kunnen baten. Maar wil de verzekerde de taxatie

---

[1] DIEPHUIS, t. a. p., tom III, pag. 64, noot 2.

verhoogen, [1] zoo moet hij de assuradeurs, die reeds verzekerd hebben volgens eene bepaalde taxatie, over de verhooging raadplegen, daar deze hun in sommige gevallen nadeel kan berokkenen, zelfs wanneer zij alleen de oorspronkelijk geteekende sommen behouden. Een voorbeeld hiervan geeft TECKLENBORG, die het geval aldus stelt: „so in Bergungsfällen, wo bei einem Reinertrage von 5000 Thlrn die Taxe von 10,000 Thlrn einen Schaden von 50 pCt., die von 15,000 Thlrn aber einen Schaden von 66²/₃ pCt. ergiebt." [2]

Wil de assuradeur in de verhooging niet toestemmen, dan blijft er nog altijd voor den verzekerde een weg open en wel deze, om in eene nieuwe polis de zaak nog eens en nu hooger te taxeren, en alsdan de meerdere waarde, die ongedekt gebleven was, daarin te verzekeren. Op die wijze zal de verzekerde zich dan tegen alle verlies geheel gedekt zien.

---

[1] MENO PÖHLS sprekende over het regt van den verzekerde, om de taxatie te verhoogen zegt ook: „Diesz musz ihm unbedenklich wenigstens da zugestanden werden wo der Irrthum klar ist und sich nicht annehmen läszt, er habe absichtlich zu niedrig taxirt, um einen Theil des Risico selbst zu tragen." § 591.

[2] t. a. p., pag. 114.

§ 5.

TAXATIE TOEGEPAST OP BIJZONDERE SOORTEN VAN VERZEKERING.

Hoewel de taxatie bij alle soorten van verzekering in de polis kan opgenomen worden, treft men haar toch niet altijd aan; terwijl tevens voor haar bij verschillende soorten van verzekering verschillende grondslagen aangenomen worden.

Daarom wenschte ik ten slotte hier nog na te gaan, hoe de taxatie meestal wordt toegepast op eenige bijzondere soorten van verzekering, en wel in de eerste plaats, welke de toepassing der taxatie is bij verzekering op schepen.

Eene bepaling in hoeverre schepen kunnen verzekerd worden vindt men in art. 602 W. v. K.: „Verzekering op het casco en de kiel van het schip kan gedaan worden voor de volle waarde van het schip, nevens al deszelfs toebehooren, en alle onkosten tot in zee toe."

Daar, zoo als reeds is opgemerkt, wegens de moeijelijkheid, om naderhand bij verlies de waarde van het schip te berekenen, bijna alle polissen op casco getaxeerd zijn, zoo treft men in het aangehaalde wets-artikel een rigtsnoer aan voor deze taxatie.

De taxatie alzoo kan nu bevatten niet alleen de volle waarde van het schip, maar tevens al deszelfs toebehooren

en alle onkosten tot in zee toe. Hetzelfde kan ook geschieden in Engeland; zoo zegt STEVENS:[1] „The value is generally determined in this country by estimating the ship's worth to her owner at the outset of the risk, including stores, outfit and money advanced for seamen's wages — the whole covered with premiums and commissions," evenwel met dit onderscheid, dat volgens ons regt de taxatie de volle waarde kan bereiken, en in Engeland de taxatie de waarde bevat die het schip bij het begin der risico heeft. Maar in Engeland is deze taxatie dan ook bindend, en zoo als ARNOULD[2] opmerkt, wordt niet gelet op slijtaadje: „The valuation calculated in this way determines the amount recoverable, how great soever may have been the wear and tear of the ship and consumption of the stores and provisions at the time of loss, nothwithstanding that time be at the very termination of a long voyage," terwijl bij ons de volle waarde op de kiel of het casco van een schip verzekerd, hoewel van te voren getaxeerd, nader bepaald of verminderd kan worden door geregtelijke uitspraak, des noods na berigt van deskundigen, en dat wel volgens art. 619 W. v. K. in twee gevallen: 1° Indien het schip bij de polis is getaxeerd

---

[1] STEVENS, On Average 5th Ed. London 1835, pag. 190.

[2] t. a. p. tom I, pag. 301.

naar den inkoopsprijs, of naar hetgeen hetzelve van bouwen gekost heeft, en hetzelve, hetzij door het afleggen van vele reizen reeds mindere waarde had, en 2° indien het schip, voor onderscheidene reizen zijnde verzekerd, na eene of meerdere reizen te hebben afgelegd, en uit dien hoofde vracht te hebben verdiend, vervolgens op eene der verzekerde reizen vergaat.

NOLTE wil, om te verhinderen, dat men bij verlies meer dan de waarde zal terug ontvangen, niet de waarde zien verzekerd, die het schip op het oogenblik van den aanvang der verzekering had, maar die waarde, welke het heeft na het eindigen van de reis in de bestemmingshaven; en wel om reden, dat een schip steeds slijt, en deze slijtaadje niet door de reeders ten laste der assuradeurs kan gebragt worden, daar ter hunner laste alleen gebragt kan worden, hetgeen door de fortuinen van de zee, maar niet hetgeen door de natuurlijke loop der zaken is verloren gegaan. NOLTE zegt daarom: „Denn wenn der Rheder auch Ersatz für den Schaden erhielte, der nicht von einem See-unglück herrührte, sondern eine übliche Folge der gewöhnlichsten Seefahrt wäre, so ist das was er unter diesen Umständen von dem Versicherer dafür bekommt, nicht Ersatz, sondern reiner Gewinn für ihn. Wenn er aber, im Gegentheil, nur für das Ersatz erhalt, was aus einem wirklich erlittenen See-schaden

herrührt nachdem die gewöhnliche Abnutzung des Schiffes davon abgerechnet worden, so würde er offenbar eine unnütze Prämie bezahlt haben." [1]

Maar eene taxatie van de waarde van het schip, na volbragte reis en aankomst in de bestemmingshaven, hoe schoonschijnend ook in theorie, is in de praktijk onmogelijk. NOLTE gevoelt dit zelf ook zeer goed, daar hij op het voorgaande dadelijk laat volgen: „Jedoch eine solche Schätzung des Werthes eines Schiffes nach vollendeter Reise und bei Ankunft desselben in seinem Bestimmungshafen, wäre sie nicht schon an sich selbst eine Unmöglichkeit, gränzt so nahe daran, dasz sie ihre Stelle vertreten kann, weil sie in ihrer Allgemeinheit von Umständen abhängt, die auszerhalb der Macht des Versicherten liegen, ja nicht einmal annährend zu berechnen sind, wenn auch auszerordentliche Fälle selten eintreten sollten wie z. B. der, dasz ein ganz neues Schiff schon an der ersten Reise mehr als seinem halben Werth dadurch einbüszte, dasz die Hölzer wandelten," enz. [2]

Het is dan ook daarom, dat men wel altijd zal moeten besluiten de taxatie naar de waarde voor den aanvang der reis te doen, daar men een schip nooit zoo naauwkeurig kan taxeren als goederen, waarom MANLEY HOPKINS

---

[1] NOLTE, t. a. p. deel I. pag. 862.

[2] NOLTE, t. a. p. deel I, pag. 862 en 863.

teregt opmerkt: »A ship's value in a policy is generally far more arbitrary and speculative than that of merchandise." [1]

Daar de taxatie van een schip alzoo bijna nooit de regte waarde er van uitdrukt, geeft deze omstandigheid meermalen aanleiding tot kwestie. Zoo is dan ook de vraag ontstaan, of, wanneer bij eene dispache en bij eene polis verschillende waarde aan een schip is toegekend, de geheele schade, die bij de dispache bepaald is, ten laste der assuradeurs moet worden gebragt, of dat alleen zooveel pCt. als door de dispache vastgesteld is, van de som, waarop het schip in de polis getaxeerd is, moet betaald worden. Stellen wij, om de zaak aanschouwelijker te maken, als voorbeeld, dat een schip getaxeerd is op *f* 70,000; het schip bekomt schade, en hieromtrent wordt eene dispache opgemaakt, waarbij het schip op *f* 90,000 getaxeerd wordt.

Volgens deze taxatie moet het schip in de avarij gros dragen de som van *f* 9000, hetwelk alzoo volgens de dispache 10 pCt. schade uitmaakt. Nu ontstaat dadelijk de kwestie, of de assuradeurs 10 pCt. moeten betalen volgens de taxatie in de dispache opgenomen, of volgens de taxatie in de polis vervat; in het eerste geval zouden

---

[1] Manley Hopkins A manual of Marine Insurance pag. 131.

zij derhalve *f* 9000 moeten betalen, in het tweede slechts *f* 7000.

Een dergelijk geval heeft zich voorgedaan bij de regtbank te Rotterdam, in zake het barkschip Hendrika, welk schip op *f* 60,000 getaxeerd, en daarvoor ook verzekerd was. Deze bodem beliep schade, en het aandeel van het schip in de avarij gros, volgens de dispache te Shanghay opgemaakt, later nog verhoogd door kosten in Soerabaya, bedroeg de som van *f* 37,422, zijnde $16^{27}/_{100}$ pCt. van de waarde, waarop het schip daarbij getaxeerd was. De verzekerde eischte de volle som van *f* 37,422, doch de assuradeurs weigerden deze som te betalen, daar zij beweerden, dat zij slechts $16^{27}/_{100}$ pCt. van *f* 60,000 behoefden uit te keeren.

De regtbank heeft alstoen bij vonnis van 16 Januarij 1856 [1] de vordering des eischers gegrond verklaard, en de assuradeurs veroordeeld tot betaling der volle schade. Ook mijns inziens is dit de ware beslissing, en wordt er teregt in dit vonnis gezegd, dat in het assurantie-regt, volgens de Nederlandsche wet, als vast beginsel geldt, dat de geheele schade, door eene der oorzaken, waartegen verzekerd is, toegebragt, door de verzekeraars moet wor-

---

[1] Mr. F. KUIJPER VAN HARPEN. Verzameling van gewijsden in zake van zee-assurantie. Amsterdam 1859 pag. 121 en v.

den vergoed, indien het voorwerp voor de volle waarde is verzekerd, en de schade niet meer bedraagt dan de som, tot welker beloop de verzekering gesloten is. (Voor de volle waarde is verzekerd, zoo er verzekerd is, voor de som waarop het schip in de polis getaxeerd is, wanneer ten minste deze taxatie niet bestreden wordt). En wat het geval betreft, dat bij de dispache eene hoogere taxatie aangenomen is, zoo doet dit niets ter zake, daar de polis alleen de wet uitmaakt tusschen partijen, en de dispache alleen dient om de hoegrootheid van de schade te bepalen. Zoolang deze schade blijft beneden de som, waarvoor verzekerd is, moeten de assuradeurs die betalen. Ook de bewering, dat uit de dispache zou volgen, dat het schip eene hoogere waarde had, dan de overeengekomene, dat de verzekerde alzoo geacht moest worden voor die meerdere waarde zelf de risico geloopen te hebben, en dat ten aanzien der assuradeurs bij gemeene avarij geene hoogere waarde kon in aanmerking genomen worden, dan die, welke verzekerd was, en waarvoor premie genoten was, is teregt door het arrest van het hof van Z. Holland van 30 Junij 1856, [1] waarbij bovengenoemd vonnis is bevestigd, aldus wederlegd:

O. echter, dat, hoe juist die redenering oppervlakkig

---

[1] Mr. F. KUIJPER VAN HARPEN t. a. p. pag. 126 en v.

ook schijnen moge, zij evenwel bij nader onderzoek niet kan stand houden, vermits zij tot de gevolgtrekking zou leiden, dat in geval van eene getaxeerde polis, gelijk hier, bij elke, ook zelfs bijzondere avarij, indien men slechts kon bewijzen, dat de overeengekomene waarde minder bedroeg dan de wezentlijke, men altijd tot het bestaan van een verzekerd en een niet verzekerd gedeelte zou moeten besluiten, waaruit zoude voorvloeijen, dat ook zelfs de bijzondere avarij niet dan in verhouding van het verzekerde tot het onverzekerde behoefde vergoed te worden; eene gevolgtrekking, zoo zeer in strijd met de gewone opvatting in zee-assurantiën en ook met de bedoeling van deze partijen, dat de app. zonder eenige bedenking, de vergoeding der bijzondere avarij in haar geheel heeft aangeboden.

O. dat derhalve, én volgens de gewone opvatting, én volgens de bedoeling dezer partijen, blijkende uit hare latere handelingen, hier in de daad niet te denken valt aan een verzekerd en een niet verzekerd gedeelte van het schip, maar dat partijen hebben op het oog gehad, hetzelve in zijn geheel tegen alle zeeschade te verzekeren, tot het beloop der overeengekomen waarde van *f* 60,000, waaruit volgt, dat hier niet het geval bestaat, bedoeld bij het 2e lid van art. 253 W. v. K. en de verzekerde dus ook niet noodig had, het beding te maken van het 3e lid van dat artikel vermeld;

O. dat dien ten gevolge de verzekeraars verpligt zijn, niet alleen om het gansche bedrag der bijzondere avarij te vergoeden, gelijk ook door app. is aangeboden, maar tevens, en wel krachtens de bepaling van art. 720 W. v. K. om ook vergoeding te geven, altijd behoudens het maximum der overeengekomen waarde, vooral wat het schip in de gemeene avarij moet dragen.

Tevens is nog bij dit arrest overwogen, dat de hoegrootheid van het te vergoeden bedrag blijkt uit de overgelegde en door beide partijen geëerbiedigde dispache, en dat het ten aanzien der verpligtingen der verzekeraars geen onderscheid kan maken, welke waarderingen bij die verdeeling der avarij gros tot grondslagen zijn genomen, daar noch de wet, noch de overeenkomst, noch de aard der zaak aanleiding geven, om daaraan een verschillend regtsgevolg toe te kennen, dat voorts de wet evenmin in art. 720 W. v. K. als elders eene dergelijke onderscheiding aanduidt.

En zelfs, al is er zoo als in casu hier het geval was, verzekerd met de clausule, dat de taxatie zoowel voor geheele als gedeeltelijke avarij of schade tot reglement zal dienen, zelfs dan wil dit niets anders zeggen, dan dat de schaderekening de getaxeerde som nimmer zou kunnen te boven gaan, en dat die som steeds bij alle schaden tot maatstaf of reglement moest dienen voor het beding

van vrij van schade of avarij gros onder 3 pCt., en geenszins, dat, ten aanzien van de grondslagen van de verdeeling der avarij gros nimmer eenige andere waardering in aanmerking zou mogen komen, dan genoemde; vermelde bewering wordt zeer juist in dit arrest aldus bestreden:

»O. toch, dat partijen door die bepaling niet kunnen geacht worden mede bedoeld te hebben, om tusschen hen, ten aanzien van den grondslag en van de verdeeling der avarij gros, nimmer eenige andere waardering in aanmerking te nemen, dan de overeengekomene;

Vooreerst, omdat zulks niet noodzakelijk uit de bewuste bepaling voortvloeit, welke, gelijk zoo even vermeld is, buitendien haar strekking en beteekenis heeft, terwijl men mag aannemen, dat de verzekeraars, die in den regel de voorwaarden der verzekering stellen, die bedoeling stelliger en duidelijker zouden hebben uitgedrukt;

Ten andere, omdat voor den verzekerde die bedoeling in strijd zou zijn met het doel der verzekering zelve, namelijk, om tot het beloop der overeengekomen waarde, zich te dekken tegen alle zeeschaden, welke 3 pCt. van de waarde zouden te boven gaan, terwijl volgens de uitlegging, door de app. aan de overeenkomst gegeven, en gelijk het tegenwoordig geding bewijst, de verzekerde steeds nog gevaar zou loopen van een aanmerkelijk deel der zeeschade zelf te moeten dragen; en

Ten derde, omdat de hoegrootheid van den aanslag van het schip in de gemeene avarij niet afhangt van eene absolute waarde, vroeger of later aan hetzelve toegekend, maar van de betrekkelijke waarde der verschillende contribuanten in die avarij, en wel dáár ter plaatse en op dat tijdstip, waar en waarop de verdeeling wordt opgemaakt, terwijl die betrekkelijke waarde vooral bij eene verzekering als hier, over verschillende zeereizen loopende, van allerlei eventualiteiten afhankelijk zijn, zoodat het even mogelijk is, dat het schip, slechts eene geringe lading in hebbende, zelfs bij eene lagere taxatie dan de overeengekomene, verreweg het grootste deel der gemeene avarij zoude moeten dragen als omgekeerd, bij eene rijke lading, het zelfs bij hooge taxatie een minder bedrag ten zijnen laste zou krijgen; alle welke voor en nadeelige kansen natuurlijkerwijze voor rekening blijven van hen, die de gevaren der zee op zich genomen hebben;

O. dat dan ook de aard der zaak en de billijkheid het medebrengen, dat, ten aanzien van de verpligtingen der verzekeraars, het onverschillig is, welke waardeering ten grondslag van de verdeeling der avarij gros gediend hebbe;

dat toch wel is waar, die verdeeling buiten hen wordt opgemaakt, maar dat zij daarom toch ook niet kan geacht worden, zelfs maar voor een gedeelte, het werk te zijn van den verzekerde, wiens vertegenwoordiger, de

schipper, ingevolge art. 724 W. v. K. haar slechts provoceren kan, terwijl zij wordt opgemaakt door onzijdige deskundigen, of buitenlands, gelijk in casu, door de aldaar bevoegde magt, en zij aldus geregeld, krachtens de artt. 720 en 721, ook den wettelijken grondslag uitmaakt voor de verzekeringen tusschen de verzekeraars en den verzekerde;

dat het nu alzoo in casu door de dispache is uitgemaakt, dat ten tijde en plaatse, bij de wet daarvoor aangewezen, het schip eene waarde had van 33, tegenover de lading eene waarde van ruim 41, hetzij dan duizenden of honderden dollars of guldens; dat alzoo in deze verhouding der gemeene avarij door de verschillende belanghebbenden moet worden gedragen;

dat het echter in den aard der avarij zelve gelegen is, dat de verzekeraars in gelijke verhouding de werkelijke belanghebbenden zijn, daar de avarij gros juist bestaat in opzettelijk gemaakte schade en kosten tot behoud en gemeen welzijn van schip en lading, en alzoo tot voorkoming van grooter rampen, die in bijzondere avarij zouden vallen, en als zoodanig, volgens het hierboven overwogene, en het eigen aanbod der app. tot het beloop der overeengekomen waarde, niet ten laste van den verzekerde, maar van de verzekeraars zouden komen, waaruit volgt, dat het dan niet meer dan billijk is, dat de laatsten voor die wer-

kelijk in hun belang gemaakte schaden en kosten dragen in zoodanige verhouding, als door de bevoegde magt op de wijze, ten tijde en ter plaatse, bij de wet daarvoor aangewezen, is uitgemaakt de betrekkelijke waarde van schip en lading te zijn geweest."

Dit arrest, waarvan de assuradeurs zich in cassatie hadden voorzien, is bevestigd door een arrest van den Hoogen Raad van 22 Mei 1857. [1]

Nog eene andere kwestie, voor de verzekering van schepen van veel belang, heeft zich voorgedaan; het gold hier de vraag of, wanneer het casco getaxeerd was *op*, en verzekerd *voor* een zekere som, en er nog bovendien behouden varen verzekerd was, of dan de waarde van het schip voor de casco en voor de behouden varen assuradeurs moet gerekend worden te zijn de taxatie in de cascopolis, of die taxatie plus de som waarvoor het behouden varen verzekerd is?

Het eerst is deze vraag gemoveerd in zake het schip Staatsraad Baud, doch alstoen is dit punt door arbiters niet beslist geworden, daar zij bij hunne uitspraak van 15 Mei 1863 op andere gronden den eischer zijnen eisch hebben ontzegd. [2] Evenmin is de vraag vervolgens ook

---

[1] Mr. F. KUIJPER VAN HARPEN t. a. p. pag. 132 en v.

[2] Deze arbitrale uitspraak is afgedrukt Mag. v. Hand. deel 6, pag. 200 en 201.

bij het arrest van het Hof van N. Holland van 23 Junij 1864 [1] behandeld, daar destijds in de polis nog de clausule was opgenomen, dat alle geschillen, die uit het beding van behouden varen zouden voortvloeijen, alleen aan het oordeel van arbiters zouden onderworpen worden, en daarvan geen appel zoude zijn.

Ten tweede male heeft echter de vraag zich opgedaan in zake het schip: Economie.

Toen is deze beslist bij twee arbitrale uitspraken, wat de cascoverzekering betreft van 22 December 1866, [2] en wat de behouden varen verzekering aangaat van 23 December 1866 [3] en bij die uitspraken is aangenomen, dat zoowel voor de casco assuradeurs als voor de behouden varen assuradeurs, de taxatie van het casco alleen tot maatstaf mag dienen, en de som van de behouden varen verzekering buiten aanmerking moet blijven, niettegenstaande de clausule, waarmede deze gesloten was: »intrest spruitende uit meerdere waarde aan dat schip gegeven." De gronden evenwel, waarop deze beslissingen steunen, en die in beide arbitrale uitspraken dezelfde zijn, mogen mijns inziens niet zeer afdoende genoemd worden. Alvorens de beide overwegingen na te

---

[1] Mag. v. Hand. deel 6 pag. 201 en v.

[2] Mag. v. Hand. deel 9, pag. 16 en v.

[3] Mag. v. Hand. deel 10, pag. 83 en v.

gaan, moet ik hier nog opmerken, dat het schip Economie in de casco polis getaxeerd was op *f* 35.000, terwijl tevens dezelfde polis een clausule bevatte, dat eenige assuradeurs, die het casco ook medegeteekend hadden nog *f* 6000 behouden varen verzekerden, intrest spruitende uit meerdere waarde aan dat schip gegeven. Arbiters beslisten deze vraag ten nadeele der assuradeurs op deze gronden:

O. dat evenmin het beweren der verweerders kan opgaan, als zoude bij de waarde in de polis uitgedrukt nog moeten gesteld worden *f* 6000, daar eenige verweerders nog aan eenigen der eischers (zoo als in confesso is) die hebben verzekerd op het behouden varen van hetzelfde schip, intrest spruitende uit meerdere waarde aan dat schip gegeven; dat toch, wanneer de berekening van waarde moet worden gemaakt, kennelijk daartoe alleen als maatstaf kan strekken het contract waarover sprake is, maar andere overeenkomsten, welke daar buiten zijn, nooit de waarde van het schip kunnen bepalen, terwijl in casu, zoo als in confesso is, de verzekering op behouden varen niet door alle verweerders, maar slechts door eenige van hen gesloten met eenige der eischers, zoodat dit contract niet aan allen zou tegengeworpen kunnen worden;

O. daarenboven dat eene hoogere waarde door een' verzekerde op behouden varen van het schip toegekend boven die welke in de polis op het casco vermeld is, geen in-

vloed mag hebben op de bepaling der werkelijke waarde, omdat de verzekerde op behouden varen daarbij kan geleid zijn door redenen die niets gemeens hebben met de werkelijke waarde van het schip;

O. dat dus de waarde van het verzekerde schip op *f* 35,000 moet gesteld worden," enz.

Het beweren van verweerders wordt aldus verworpen, omdat, wanneer de berekening der waarde moet worden gemaakt, kennelijk daartoe alleen als maatstaf kan strekken het contract, waarover sprake is, en geen andere overeenkomsten, die daarbuiten zijn. Doch het contract, waarover sprake is, is hier de polis, en in de polis is verklaard, dat het schip elders getaxeerd op *f* 35,000 nog *f* 6,000 meer waard geacht werd, en dat hieruit het behouden varen intrest voortspruit, en nu is, volgens mijne meening, het aan geen twijfel onderhevig, dat, wat de behouden varen assuradeurs aangaat het schip moet worden geacht *f* 41,000 waard te zijn.

Het doet er overigens niet toe, of de casco en de behouden varen verzekering (met bovengemelde clausule) bij ééne polis of bij twee verschillende polissen, geschied zij.

Wat de tweede overweging van het laatstvermelde vonnis betreft, zoo is het mij niet regt duidelijk wat daarmede bedoeld wordt, daar niemand mijns inziens de redenen behoeft na te gaan, die de verzekerde op behouden

varen daarbij geleid hebben, maar men alleen behoeft te letten op het contract, en dit contract luidt in dit geval vrij duidelijk. Eigentlijk, meen ik, dat inderdaad casco-verzekering, aangevuld met behouden varen verzekering, niets anders is, dan een renuntiëren aan art. 253 al. 2 W. v. K. Men taxeert namelijk in de casco-polis het schip op die som, waarvoor men ten volle schade vergoed wil hebben, terwijl men voor het geval van totaal verlies (daar men dan door de casco-polis niet geheel gedekt is) nog een behouden varen verzekering sluit voor die meerdere waarde.

Ten laatste valt nog na te gaan, welke de beteekenis is van de clausule *premie incluis*. Let men hierbij op de zin van de woorden dan zoude welligt de clausule: wordende genoemd schip met wederzijdsch genoegen getaxeerd en vastgesteld op de som van ƒ 60,000 premie incluis: kunnen geacht worden te beteekenen, dat, wanneer men de waarde van het schip wilde kennen, men de premie die betaald was van de ƒ 60,000 eerst zou moeten aftrekken. Ik geloof echter, dat arbiters in de vermelde uitspraken teregt aldus hebben overwogen, dat van de waarde niet mag worden afgetrokken de premie, zooals de eischers beweren, op grond, dat de waarde is bepaald op ƒ 35,000 premie incluis, omdat het, na het overwogene, onverschillig is, hoe partijen tot de waardering in

de polis geraken, maar het alleen de vraag is, welke waarde zij hebben aangenomen, en dat deze in de polis in casu op *f* 35,000 is gesteld.

Daar de verzekering der vrachtpenningen met de verzekering van het schip dikwijls in zeer naauw verband staat, zoo wenschte ik in de tweede plaats na te gaan, welke de toepassing der taxatie is bij verzekering der vrachtpenningen.

Wat het Fransche regt betreft, zoowel het oudere als het nieuwere, behoeft dit niet behandeld te worden, daar volgens art. 347. C de C het verzekeren der vrachtpenningen verboden is, welk verbod overgenomen is uit art. 15 Ordonnance de la Marine: Les proprietaires des navires ni les maîtres ne pourront faire assurer le fret à faire de leurs bâtimens. Doch, zoo als reeds uit dit artikel blijkt, onderscheidt het Fransche regt tusschen fret à faire, en fret acquis. De fret a faire nu mag in het geheel niet, en de fret acquis niet door den reeder, maar wel door den koopman, die de lading afzendt, verzekerd worden. Zoo zegt POTHIER [1] »A l'egard du fret acquis c'est à dire de celui qui, aux termes de la convention entre le proprietaire du navire et le marchand, doit lui être payé à tout événement dans le cas de la perte du

---

[1] POTHIER l. a. p. N°. 36.

vaisseau et des marchandises, comme dans celui de l'heureuse arrivée, il est évident qu'il ne peut pas être matière d'assurance de la part du propriétaire du navire, puisqu' il ne court aucun risque par rapport à ce fret; mais il peut être une matière d'assurance de la part du marchand qui fait assurer son chargement, ce fret faisant partie des dépenses qui ce marchand court risque de perdre en cas de perte du chargement." [1]

Hier te lande evenwel heeft men al oudtijds grootere vrijheid in het verzekeren gegeven. Zoo treffen wij reeds bij VAN DER KEESSEL [2] de bepaling aan »Adversus navigationis pericula assecurari possunt 4°. Naula pro mercibus vehendis solvenda." Ook in art. 616 W. v. K. is de bepaling vervat, dat vrachtpenningen voor hun vol beloop kunnen worden verzekerd.

Bij de beraadslagingen meende echter de Heer WALRAVEN, dat het verkieslijk ware het voorschrift te behouden der oude Amsterdamsche Ordonnantie, die aldus luidde: »Vrachtpenningen nevens de ordinaire ongelden

---

[1] Zie verder nog hierover EMERIGON t. a. p. vol I pag. 227 en v. VALIN ad art. 15 en BOULAY PATY t. a. p. vol II, pag. 79 en v.

[2] D. G. VAN DER KEESSEL. Theses selectae Amstelodami 1860, Th. 717.

of zoogenaamde avarijën, zullen (na aftrek der gagiën van het volk en verdere ongelden, die men bij behouden varen daaruit moet betalen) verzekerd mogen worden, voor zooverre men naar billijkheid bevindt, dat op de reize verdiend of verloren kan worden, hetzij bij de cherte-partij, manifest of volgens de cognossementen te doceeren en in geval een schip voor eigen meesters rekening goederen geladen heeft, waarvan men de vrachten wil laten verzekeren, zullen dezelve bij de polis moeten getauxeerd worden. Bij faute van dien, zal de taxatie door den regter gedaan worden na verhoor van de belanghebbende.[1] »In denzelfden geest adviseerde ook de Kamer van Koophandel te Rotterdam, bij hare aanmerkingen op art. 519 en 520 van het Wetboek van 1830. De Heer VAN GENNEP meende evenwel, dat de artikelen van het ontwerp billijk waren, en met dit gevoelen vereenigde zich ook de Raad van State. In Engeland, de Vereenigde Staten en Duitschland (volgens art. 783 A. D. H. G. B.) kunnen eveneens de vrachtpenningen verzekerd worden, en kan men deze dien ten gevolge ook in de polis taxeren. NOLTE is van meening, dat hier, even als bij schepen, meer gelet moet worden op eene

---

[1] VOORDUIN, t. a. p. deel X pag. 323.

juiste taxatie, dan bij goederen. Hij zegt dan ook: »Die richtige Taxation des Schiffes und der Frachtgelder verdient eine besondere Aufmerksamkeit. Irrthum und Betrug können hier in Ab- und Schleifwegen ihr Spiel treiben dessen Einflusz nicht allemal, und auch nicht leicht ausgewichen werden kann, wie dass bei Versicherungen auf Güter möglich ist." [1]

Vooral in Engeland wordt, door de gewoonte, die de reeders hebben, om bij de waarde van het schip nog bij te voegen alle kosten van uitrusting, met inbegrip van victualiën en voorschot van matrozenloon, en daarenboven bruto vracht te verzekeren, de waarde door de verzekerde som verre overtroffen, waarom ook ARNOULD opmerkt: »Besides it is frequently the practice in this country to value the freight by a separate policy at its gross amount, without any deduction of the expenses of earning it. By means of two such policies it is clear that in case of loss, the shipowner receives far more than an indemnity." [2] Tevens geeft hij een voorbeeld op, waardoor hij aantoont, dat de reeder bij totaal verlies 460 £ 6 s meer zou verkrijgen, dan bij behouden aankomst. Hij

---

[1] NOLTE, t. a. p. deel 1 pag. 860.

[2] ARNOULD, t. a. p. deel I pag. 301 en 302.

roept dan ook met BENECKE uit: »a great inducement indeed to many to convert a partial into a total loss." Ook in Hamburg wordt op Engelsche wijze casco verzekerd, met uitzondering van het voorschot van matrozenloon, en tevens bruto vracht.

BENECKE heeft echter op twee methoden gewezen om casco en vracht te verzekeren. De eerste methode is om het schip zonder de kosten van uitrusting en de bruto vracht ten volle te verzekeren; de tweede is om het schip te verzekeren met de kosten van uitrustingen en de netto vracht of de vracht na aftrek van de, door de reis veroorzaakte onkosten en voorschotten. Met voorbeelden toont hij vervolgens aan, dat de tweede methode beter aan de vereischten voldoet dan de eerste. Doch ook deze tweede methode is niet geheel voldoende, daar het niet mogelijk is de som, waarvoor schip en vracht in de avarij gros bijgedragen hebben in overeenstemming met de verzekerde som te brengen. Tevens is in beide methoden nog de fout, dat zij niet ten allen tijde, en in ieder geval aan den verzekerde volle schadevergoeding verschaffen. Om al deze moeijelijkheden te vermijden, doet BENECKE nog een derde methode aan de hand, hierin bestaande, om verzekering op schip en vracht te zamen, als een ondeelbaar gevaar, op dezelfde polis te nemen. Deze wijze van verzekeren verdient de voorkeur boven de verzekering van

het casco met de kosten van uitrusting en de netto vracht, en wel, zoo als BENECKE opmerkt, om de volgende redenen:

1°. Irrthümer und Betrug in Hinsicht des Werthes, können in einer Police wo das Ganze in einer Summe versichert ist, nicht so leicht stattfinden, als wenn separate Versicherungen auf einem jeden dieser Gegenstände genommen werden, anders kann nie zur Frage kommen, welcher Theil der Ausrhedungskosten als dem Schiffe angehörig angesehen, und welcher andere Theil aus der Fracht vergütet werden soll.

2°. Die Summe, von der Schiff und Fracht zusammen zu der Havarie grosse beitragen sollen, kann in keinem Falle gröszer sein, als die Versicherungssumme.

3°. Es ereignet sich manchmal in entfernten Ländern, wo Schiffs-Reparaturen sehr hoch zu stehen kommen, dasz man, um die Fracht zu retten, eine Ausbesserung unternimmt, deren Betrag den Werth des Schiffes beträchtlich übersteigt, nachdem die Summe, welche daraus gelöst werden kann, wenn sie an Ort und Stelle verkauft worden wäre, davon abgezogen wird.

4°. In gewissen Fällen des Abandons von Schiff und Fracht, können beide Arten von Versicherern Anspruch auf die Fracht machen, wenn das Schiff zurückgegeben wird.

5°. In einer combinirten Versicherung, wie sie hier

vorgeschlagen ist, können die Mehr-Auslagen für Volkshauer und Proviant, deren Ursprung in den Gefahren gesucht werden musz, gegen welche Versicherung genommen werden, als besondere Risico in die Police eingeführt werden, ohne zu irgend einem Misverhältnisz zwischen der Prämie und dem möglichen Verluste Anlasz zu geben; denn diese Auslagen würden dann über den ganzen Werth von Schiff und Fracht vertheilt werden müssen." [1]

Maar niet tegenstaande de voordeelen, die aan zulk eene verzekering verbonden zijn, en welke niet alleen door Engelsche schrijvers, [2] maar ook door de regtbanken aldaar erkend worden, blijft men in Engeland nog steeds volgens de oude wijze verzekeren. WESKETT [3] evenwel deelt mede, dat de London-Assurance-Company gewoonlijk weigert iets anders, dan netto vracht te verzekeren.

---

[1] NOLTE, t. a. p. deel I, pag. 869 en 870.

[2] Zoo zegt ARNOULD, t. a. p. pag. 303: „Notwithstanding the superior advantages of thus insuring ship and freight, jointly in the same policy, and the pointed recommendation of that practice from the judicial bench, on more than one occasion freight is still very frequently insured in separate policies and valued therein at a sum sufficient to cover its estimated gross amount."

Cf. Uitspraak van DALLAS C. J. in zake CASE C. DAVIDSON, 2 B. & B. pag. 387.

[3] WESKETT, tit. Freight, no. 10.

Wat de usance hieromtrent in de Vereenigde Staten betreft, zoo wordt dikwijls daar de vracht getaxeerd op $^{2}/_{3}$ van het bruto bedrag. PHILLIPS, na melding gemaakt te hebben van polissen met dusdanig beding, in Philadelphia en New-York opgemaakt, zegt dan ook: »and insurers in some other places have adopted a similar rule, which shows some uniformity of practice in fixing the amount to be insured upon this interest." [1]

Maar vrachtpenningen mogen in de Vereenigde Staten zelfs boven het bruto bedrag getaxeerd worden, want het hof in Massachusetts in zake COOLIDGE c. GLOUCESTER, MAR. INS. CO. besliste aldus: »The parties agrie that freight shall be valued at a sum, which eventually proves to be three times the value of the carriage of the goods. But we do not perceive that the estimate was unfairly made." Het hof veroordeelde daarop de assuradeurs om het verlies te betalen, overeenkomstig de taxatie. [2] Ook heeft zich aldaar het geval voorgedaan, dat eene reis uit meerdere reizen bestaat, en dat na het eindigen van iedere zoodanige tusschenreis vracht verdiend en betaald wordt.

Nu is de vracht van de geheele reis getaxeerd en gros. De vraag is nu ontstaan, of deze taxatie eene taxatie is

---

[1] PHILLIPS, t. a. p. deel II, No. 1206.

[2] Aangehaald bij PHILLIPS, t. a. p. No. 1207.

van het bedrag van al de vrachten of van het bedrag van ieder afzonderlijk?

De jurisprudentie aldaar heeft beslist ten voordeele van den verzekerde, dat de taxatie betrekking had op iedere vracht afzonderlijk, zoo als blijkt uit de bij PHILLIPS aangehaalde gevallen.[1] Maar PHILLIPS zelf komt tot de conclusie, dat de leer, die hier moet gelden deze is: »A valuation of freight in a time policy or one for successive passages is presumed to be of that successively pending, but this presumption may be rebutted by showing that the valuation is applicable to the aggregate amount of the successive freights."[2]

Wat de toepassing der taxatie bij de verzekering der vrachtpenningen in ons regt betreft, zoo kan ik hier zeer kort zijn daar wat de praktijk betreft, ten minste aan de beurs van Amsterdam, de vrachtpenningen sedert November 1860 niet meer in de polis worden getaxeerd, ingevolge een besluit vastgesteld in de Algemeene Vergadering van Assuradeuren in dato 9 November 1860, ten aanzien der verzekeringen op vrachtpenningen. Ik acht het niet overbodig gemeld besluit hier mede te deelen. Het luidt aldus:

»Vrachtpenningen een Interest zijnde, niet onderhevig

---

[1] t. a. p. No. 1208.

[2] Cf. PÖHLS, t. a. p. § 593.

aan verandering van waarde, niet afhankelijk van fluctuatie van marktprijzen als Goederen, niet gelijk Casco's verschillend van waarde, in verschillende havens; maar een Interest, waarvan de waarde door Charterpartij of Cognossement aangewezen, is onveranderlijk, zoo is het geheel in den geest van het Contract, geheel in den geest der Wet, dat bij eene verzekering op Vrachtpenningen van geene taxatie in de Polis sprake behoort te zijn, zoo als tot nog toe veelal in gebruik en welke taxatie steeds is te weèrspreken.

Verder behoort uit de Polissen van Verzekeringen op Vrachtpenningen van Indiën eene onzekerheid weggenomen te worden, welke voortspruit uit de veelal verkeerde opvatting, dat na volle belading van den bodem meer dan de ware vracht, en zulks op behouden arrivement kan gedekt zijn, en is de hieronder bepaalde Clausule voor Vrachtpenningen van Indiën ten dien einde aangenomen. Het gebruikelijk beding om de risico voor het vol beloop der Vrachtpenningen te doen ingaan op de eerste plaats van belading, en te doen loopen voor zoo verre het Schip den last nog niet heeft ingenomen op het behouden arrivement, representatief van de vracht der nog in te nemen Goederen is daarbij overeenkomstig beursusance behouden.

VASTGESTELDE BEPALINGEN.

»Overeenkomstig den geest der Wet zal bij verzekering van Vrachtpenningen geene Taxatie van dit Interest in de polissen plaats kunnen vinden.

Er wordt in het bijzonder voor verzekeringen op Vrachtpenningen van Java en Sumatra volgende bewoording bepaald:

»Onze risico zal ingaan op de eerste plaats waar Goederen of Specie, met dit schip voor Europa bestemd, worden ingenomen of van waar hetzelve ter inneming daarvan wordt geëxpediëerd, en zonder stilstand voortloopen tot de eindelijke destinatieplaats toe en aldaar eindigen volgens de wet."

»Deze assurantie geschiedt op Vrachtpenningen door dit Schip op de voorschreven reis te bevaren." of wel:

»Deze Assurantie geschiedt op de Netto Vrachtpenningen, welke gecalculeerd zijn door dit Schip op de voorschreven reis te zullen worden verdiend."

Voorts:

»Zijnde onder onze risico mede begrepen Vrachtderving ten gevolge van schade of beschadigdheid aan de lading door eenig fortuin der zee als onder gemeld. En voor zoo verre op eenig tijdstip alvorens de belading geheel

geschied zij in het geheel geene vrachtgevende goederen of slechts een gedeelte der in te laden goederen zich aan boord van het Schip mogten bevinden, zoo zal hetzij voor het geheel of voor het gedeelte der te bevaren Vracht, waarvan de goederen nog ongeladen zijn, de risico geloopen worden op het behouden arrivement van het Schip in maniere en op conditiën vervat in de Polissen voor die Verzekering ingerigt."

Toch kan ik mij met de bewering, dat het in den geest der wet is, dat vrachtpenningen niet getaxeerd worden, niet vereenigen, daar de bepalingen omtrent de taxatie voorkomen in den titel over de verzekering in het algemeen, terwijl de artt. 616 en 623 W. v. K. geen grond opleveren voor eene dusdanige bewering.

Tevens moet ik hier nog opmerken, dat ter beurze van Amsterdam meestal netto vrachtpenningen worden verzekerd.

In de derde plaats is het noodig hier na te gaan, welke de toepassing der taxatie is bij verzekering van goederen. Zoo als echter reeds met een enkel woord in het begin door mij is aangetoond, is de taxatie bij goederen-verzekering niet van zoo groot belang als bij verzekering van schepen, daar wel bijna altijd de waarde der goederen door boeken, facturen en cognossementen zal kunnen worden bewezen. Daarom worden dan ook goederen in ver-

schillende landen dikwijls bij open polissen verzekerd, zoo zegt PHILLIPS.

»Goods are more frequently insured in open policies, since the value is easily proved bij the invoices, or bij showing the price current at the thime," maar tevens voegt hij er bij: »But if the goods are of a kind the price current of which can not be easily shown, or if the price has greatly changed subsequently to the purchase of the goods, or if their value has been increased by transportation, insurance is often made upon them by a valued policy."

STEVENS [2] is van meening, dat getaxeerde polissen bij goederen-verzekering haren oorsprong alleen te danken hebben aan de verzekering van koloniale voortbrengselen waarvan geen inkoopsprijs kon vastgesteld worden, dewijl er tot daartoe geen koop en verkoop van die waren had plaats gevonden.

Indien er evenwel taxatie bij goederen-verzekering plaats vindt, dan treft men in art. 612 en 613 W. v. K. bepalingen aan, op welke wijze de waarde kan worden vastgesteld. Uit die artikelen blijkt, dat goederen mogen verzekerd worden voor de volle waarde, welke zij ter

---

[1] t. a. p. no. 1186.

[2] t. a. p. pag. 186.

plaatse en ten tijde der verzending hebben, met alle onkosten tot aan boord; de premie van verzekering daaronder begrepen, zonder dat eene afzonderlijke begrooting van ieder voorwerp kan worden gevorderd. Tevens kan de werkelijke waarde van de verzekerde goederen nog verhoogd worden, met de vracht, inkomende regten en andere onkosten, die bij de behouden aankomst noodzakelijk moeten worden betaald, van die verhooging wordt evenwel vermelding in de polis geëischt.

Toch hebben zich, niettegenstaande de goederen in de polis getaxeerd waren, in Engeland en Amerika hieromtrent eenige kwestiës voorgedaan, wier mededeeling met een enkel woord ik hier niet overbodig acht.

Zoo gebeurt het meermalen, dat de verzekerde goederen verwacht, waarvan hij nog soort noch waardebedrag kent. In dat geval verzekert hij alleen goederen met de clausule: »to be there after declared and valued." Om nu eene zoodanige polis tot eene getaxeerde te maken, moet de aangifte van de waarde door den verzekerde gedaan worden, voor dat hij kennis draagt van verlies.

In een ander geval, dat de klerk van den verzekerde op zijn bevel eene taxatie schreef op een afzonderlijk stuk papier, hetwelk hij aan de polis hechtte, maar waarbij niet bleek, dat dit aan de assuradeurs vóór 't verlies was bekend gemaakt, zeide Lord ELLENBOROUGH dan ook:

»A declaration necessarily imports two parties, the person who makes it, and the person to whom it is made." Hij besliste, dat, waar geen waarde bekend was, het er, bij verlies, voor gehouden moet worden, dat bij open polis verzekerd is. [1]

In gelijken zin besliste Sir JAMES MANSFIELD, dat, wanneer goederen getaxeerd waren door den verzekerde op een zekere som, doch slechts een deel dier goederen hem toebehoorde, de taxatie gehouden werd te zijn geschied voor het deel, dat den verzekerde toebehoorde, en dat geenszins de taxatie op al de goederen betrekking had, zoodat de verzekerde slechts een deel van de getaxeerde som kan verkrijgen. Sir JAMES MANSFIELD liet zich over de zaak aldus uit: »If the assured are interested, is not that sufficient? We must take it that the value insured is the value of the assured's interest. [2]

De vraag, of de taxatie van eene lading alleen pro rata geldt, wanneer een deel van de getaxeerde voorwerpen risico loopt, is toestemmend beantwoord, in zake WOLCOTT c Eagle Ins. Co., ALSOP c Commercial Ins. Co. en BROOK c Louisiana Ins. Co. [3]

In de Vereenigde Staten is voorts de kwestie ontstaan

---

[1] In zake HARMAN c KINGSTON.

[2] In zake FEISE c AGUILAR.

[3] Cf PHILLIPS no. 1196.

of eene taxatie in eene polis op goederen voor een uit- en thuis reis betrekking heeft op de retour lading, die gekocht is door de verkoop van de uitgaande lading. ARNOULD[1] geeft als resultaat van de beslissingen op, dat het schijnt: »that such gross valuation ought not to be applied to the proceeds, merely because the risk under the policy is out and home; but that, on the other hand, it may be so applied when, upon a fair construction of the policy, and under the whole circumstances of the case, it appears to have been the intention of the parties, so to apply it." En PHILLIPS[2] zegt: »In the absence of any such collateral consideration I conclude the preferable doctrine to be, that a valuation of the outward cargo in a policy for the round voyage is to be presumed to be a valuation of its whole proceeds for the return voyage, or for subsequent passages."

Ten slotte verdient nog opmerking, dat wanneer een lading verzekerd en getaxeerd wordt, die uit verschillende bestanddeelen bestaat, b. v. uit suiker, koffij, indigo, katoen, enz., dat het dan gebruikelijk is en ook gemakkelijker, wanneer later schade moet opgemaakt worden, om iedere soort waren, waaruit de lading bestaat, afzonderlijk te taxeren, zoodat de lading dan bij series getaxeerd en verzekerd wordt.

---

[1] t. a. p. pag 307.

[2] t. a. p. n°. 1198.

In Engeland wordt somtijds ook nog getaxeerd per okshoofd, vat, baal, mand, enz., en wel met de clausule: »to pay average on each species as if separate interests, separately insured;" of: »to pay average on each 10, 15, 20, hogshead, etc. succeeding numbers, as af separately insured." [1]

Eindelijk hebben wij nog na te gaan, welke de toepassing der taxatie is bij verzekering van bodemerij en verwacht wordende winst. Wat verzekering van bodemerij betreft, in art. 607 W. v. K. vindt men de bepaling, dat in eene verzekering op bodemerij, de hoeveelheid van de geleende geldsommen en van de bodemerij-premie, ieder afzonderlijk, in de polis moeten vermeld worden; en dat, wanneer zulks niet geschied is, het er voor gehouden wordt, dat de bodemerij-premie niet verzekerd is. Uit deze bepaling blijkt dan nu ook ten duidelijkste, dat een polis op bodemerij altijd een getaxeerde polis is, daar altijd èn de hoeveelheid der geleende geldsommen, èn de bodemerij-premie in de polis moet vermeld worden; en wel wat de premie geldt op straffe dat deze voor niet verzekerd wordt gehouden.

Ook verwacht wordende winst moet steeds bij getaxeerde polis verzekerd worden, daar art. 615 W. v. K. bepaalt, dat verzekering op verwacht wordende winst afzonderlijk bij de polis begroot moet worden, en

---

[1] Cf. ARNOULD, t. a. p. pag. 305.

dit art. eischt zelfs eene bijzondere opgave, op welke goederen deze gedaan wordt, alles op straffe van nietigheid.

Eene uitzondering maakt de wet in de 2de alinea van genoemd artikel hierop voor het geval, dat de waarde van het verzekerde in het algemeen is uitgedrukt, met stellige bepaling, dat al hetgeen de waarde der goederen te boven gaat, voor verwacht wordende winst zal worden gehouden. In dit geval is de verzekering geldig voor de waarde der verzekerde voorwerpen; doch het overschietende moet worden herleid tot de bewijsbare hoegrootheid der verwacht wordende winst, berekend naar den maatstaf bij artikel 621 en 622 vermeld.

Ook in de Vereenigde Staten wordt verzekering van verwacht wordende winst gewoonlijk gesloten bij getaxeerde polis, zoo als blijkt uit de meening van het hof te New-York, door den regter LIVINGSTON aldus uitgesproken: »Every insurance on profits must of necessity be considered a valued and not an open policy. If it were otherwise, it would be next to impossible to prove their value. How are you to ascertain what is often imaginary, and must depend on so many contingencies." [1] Zelfs is aldaar in zake PATAPSCO Insurance Company. c. COULTER beslist, dat de verzekerde geregtigd was, om het geheele bedrag

---

[1] MUMFORD C HALLETT aangehaald bij PHILLIPS, t. a. p. N°. 1209.

der taxatie van de assuradeurs te vorderen, zonder dat hij genoodzaakt was te bewijzen, dat er eenige winst zou geweest zijn, zoo het schip zonder stoornis of ramp zijn reis had vervolgd. PHILLIPS [1] laat hierop volgen: »And this is the prevalent doctrine in the United States." In Engeland is dit beginsel evenwel niet aangenomen. Daar wordt het bewijs gevorderd, dat er winst zou geweest zijn, zoo de goederen op de bestemmingsplaats waren aangekomen, en bij een getaxeerde polis op verwacht wordende winst, moet de verzekerde in Engeland bewijzen, dat alle goederen risico liepen, en dat waarschijnlijk er eenige winst zou geweest zijn. Zoo dit bewezen is, geldt de taxatie en bepaalt het bedrag tusschen partijen. [2]

BENECKE is van meening, dat verwacht wordende winst altijd in een open polis en nooit in een getaxeerde mag verzekerd worden. Hij laat zich over deze zaak aldus uit: »Gehoffter oder imaginairen Gewinn müszte immer in einer offenen, nicht in einer taxirten Police versichert werden, die seltenen Fälle ausgenommen, wo der Gewinn nicht von der Stellung des Marktes abhängt und mit gröszerer oder geringerer Gewiszheid verknüpft ist. Denn wenn der Gewinn als gewisz versichert wird, welches der Fall sein würde, wenn

---

[1] t. a. p. No. 1209.

[2] Cf. ARNOULD, pag. 35 en 61 en v.

er taxirt und die Police nicht offen wäre, so entstände aus einer solchen Versicherung eine offenbare Wettassekuranz." [1]

PHILLIPS komt tegen deze opvatting hevig op, en bestrijdt haar aldus:

»But as one object, and often the only object, of a valuation, is to avoid the difficulty of settling the amount o interest in an open policy, many cases occur in which it is expedient to value profits as well as any other interest. The profit, then, which is the subject of a policy upon this interest, is the excess of the value of the subject at the port of destination over its value at the shipping port. It is only in case of loss that the policy is of any avail to the assured, and he wishes that it may avail him in a total as well as partial loss. In the latter case, the loss may be adjusted, under an open policy, on the English doctrine, by ascertaining how much less the profit is than it would have been if the goods had arrived sound.

But in case of a total loss by the ship never arriving, it is very difficult to say what the profits would have been had the ship arrived, since it is not possible to determine when she would have arrived; and if this difficulty is got over by assuming some probable time, there must be often a long delay in hearing from a distant port

---

[1] NOLTE, t. a. p. vol. I pag. 300.

of destination, and learning the state of the markets. The prompt return of his capital to the assured in case of loss, which is a very important consideration in insuring, requires a valuation of the profits, in preference to an open policy subject to an adjustment upon the Englisch doctrine of determining the amount by the state of the market at the port of destination. The same difficulty does not arise in case of a loss on goods, which is adjusted on the invoice value. There does not appear to be any way of avoiding this difficulty but by a valuation, and this is felt in practice, since policies on profits are usually valued.[1] Deze redenering van PHILLIPS houd ik voor de juiste, even a s nij ben ik van meening, dat de bewering van BENECKE, dat verwacht wordende winst steeds bij open polissen moet verzekerd worden, onhoudbaar is.

Ik ben als nu tot het einde van mijne verhandeling genaderd, waarin ik getracht heb de taxatie bij zeeverzekering eenigzins nader toe te ligten, maar daar ik mij zelf te zeer bewust ben dat vele gebreken mijn werk nog aankleven, zoo roep ik voor de waardering van deze mijne eerste proeve op het gebied der regtswetenschap, de welwillendheid des lezers in.

---

[1] t. a. p. No. 1209.

STELLINGEN.

I.

In geval van art. 275 W. v. K. moet de beëediging van deskundigen, zoo deze gevorderd wordt, vóór de taxatie geschieden.

II.

De verzekeraar mag ook bewijzen dat de taxatie te laag is.

III.

In sommige gevallen mag ook de verzekerde tegen de taxatie in de polis vervat opkomen.

IV.

Bij verschil van taxatie in de polis en in de dispache wordt de avarij-gros berekend naar die in de dispache vervat.

V.

Is bij eene cascoverzekering nog eene verzekering op behouden varen gesloten met de clausule »intrest spruitende uit de meerdere waarde van het schip" dan is de waarde van het schip voor de behouden varen assuradeurs, het bedrag der taxatie in de casco polis vervat, vermeerderd met hetgeen op behouden varen is verzekerd.

VI.

Teregt zegt VANGEROW Lehrb. der Pand. § 17: Kommt es zu einer Beweisauflage, so versteht es sich, dasz in der Regel nicht unmittelbar die Existenz des Gewohnheitsrechts, sondern nur die auszere Erscheinung desselben, die *consuetudo*, Gegenstand derselben sein kann, und dem Richter die Untersuchung überlassen bleiben musz, ob sich darin wirklich ein Gewohnheitsrecht ausspreche.

VII.

§ 3. I. de inofficioso testamento (2.18) is in strijd met § 6 h. t.

VIII.

Eene veroordeeling tot eene onteerende straf na de huwelijksvoltrekking tegen een der echtgenooten, door

eenen buitenlandschen regter uitgesproken, wegens een misdrijf, waarop ook hier te lande eene onteerende straf is gesteld, levert grond op tot echtscheiding.

IX.

De onherroepelijke volmagt van art. 1223 B. W. had door den wetgever ook moeten zijn uitgestrekt tot de levering van het verbonden perceel.

X.

De borg, zelfs die afstand van het voorregt van uitwinning heeft gedaan, kan niet worden aangesproken tot betaling, voordat er vruchteloos een bevel tot betaling aan den hoofdschuldenaar is gedaan.

XI.

De bepalingen van het W. v. K. omtrent kassiers zijn niet meer in overeenstemming met den tegenwoordigen feitelijken toestand van dat bedrijf, en vereischen voorziening.

XII.

Teregt wordt door de regering voorgesteld de bepaling van art. 88 W. v. B. R. te doen vervallen.

XIII.

Het verdient afkeuring, dat op den medepligtige dezelfde straf als op den hoofddader wordt toegepast.

XIV.

De jury in strafzaken is wenschelijk, mits het verdict met algemeene stemmen worde uitgebragt.

XV.

Ten onregte is in de Grondwet alleen de census als maatstaf voor het kiesregt aangenomen.

XVI.

Werklieden hebben, iure constituendo, volkomen het regt zich te vereenigen tot het bekomen van hooger loon.

XVII.

Armenbedeeling is eene voorname oorzaak van het pauperisme.

XVIII.

Geldleeningen tot het uitvoeren van werken, waarvan de beste vruchten eerst door een volgend geslacht zullen worden genoten, zijn aan te bevelen.
